

ANUL XVI NR. 51 (655) — 16 decembrie 1967

flacăra

SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

La 9 decembrie au început lucrările celei de-a VIII-a sesiuni a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Ea urmează imediat Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român care a adoptat un vast program privind îmbunătățirea conducerii economice și sociale. Hotărârile Conferinței Naționale prevăd creșterea rolului Marii Adunări Naționale în activitatea de legiferare și control, ceea ce constituie o manifestare a democratismului orînduirii noastre socialiste. Ținînd seama de aceste principii, actuala sesiune se consideră sesiune deschisă de mai lungă durată, lucrările ei desfășurîndu-se în plen și în comisiile permanente.

Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate o ordine de zi care cuprinde 12 puncte. La primul punct al ordinii de zi deputații au ales în unanimitate, într-o atmosferă de puternică însuflețire, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu ca președinte al Consiliului de Stat. Rezultatul votului a fost salutat cu ovații puternice, îndelungi. Marea Adunare Națională a ales după aceea, în unanimitate, Consiliul de Stat. Luînd cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus, printre altele: «Vă rog să-mi dați voie să vă asigur pe dumneavoastră, reprezentanții națiunii noastre socialiste, întregul popor, că voi servi cu credință cauza partidului și poporului, voi veghea să fie respectate legile și Constituția țării, voi milita neabătut, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului,

▲ În timpul votării la Marea Adunare Națională.

▲ În picioare, deputații aplaudă îndelung propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ales președinte al Consiliului de Stat.

▲ Aspect de la desfășurarea lucrărilor sesiunii.

pentru ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, pentru cauza socialismului și prieteniei între popoare, a păcii în lume».

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele Comitetului Central al P.C.R. și al Consiliului de Stat, a propus ca președinte al Consiliului de Miniștri pe tovarășul Ion Gheorghe Maurer, propunere primită cu puternice aplauze și votată în unanimitate. Ședința plenară a Marii Adunări Naționale, în cadrul căreia au fost adoptate Legea privind organizarea și funcționarea Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România și Legea privind înființarea Ministerului Muncii, și-a încheiat după aceea lucrările și următoarele puncte au intrat în dezbaterile comisiilor permanente.

MANIFESTĂRI ÎN CINSTEA SĂRBĂTORII REPUBLICII

Aniversarea a 20 de ani de la proclamarea Republicii prilejuiește numeroase manifestări în întreaga țară. La București, sala Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării muncitorești și democratice din România a găzduit simpozionul **Țara își clădește istoria**, organizat în ciclul **România în anul XX**. Prezidată de academicianul Victor Vilcoici, om de știință emerit, manifestarea s-a bucurat de participarea unui numeros public — academicieni, oameni de știință și cultură, studenți. Au vorbit profesorul universitar Csakany Bela despre **Peisajul industrial românesc**, scriitorul Florian Grecea despre **Satul în viziunea prezentului** și prof. univ. dr. docent Tudor R. Popescu despre **Omul — conștiința istoriei**. În cadrul aceluiași ciclu, tot la București, a avut loc simpozionul **Viiitorul de ieri, un pasionant prezent**. Prof. univ. Grigore Comartin, rectorul Academiei «Ștefan Gheorghiu»

a rostit conferința intitulată **Ce dezbatează istoria anului 1947**, iar prof. univ. N.N. Constantinescu a conferențiat despre **Paralelele economice 1947-1967**.

Conferințe și simpozioane în cadrul **România în anul XX** au mai avut loc și în orașele Iași, Sibiu, Cluj, Pina, Timișoara, Brăila și Baia Mare.

La Sibiu și Mediaș au fost organizate manifestări în limba germană pe tema **Atlas energetic românesc**. Prof. univ. Petru Iamoth de la Universitatea din Timișoara a făcut cu acest prilej un amplu bilanț al dezvoltării energeticii și perspectivele care se deschid acestei ramuri.

Profesorii universitari Tudor Popescu și Radu Voinea împreună cu conf. univ. dr. N. Stănescu din București au conferențiat la Cluj, Oradea și Mediaș în fața a numeroși muncitori, intelectuali, studenți, gospodini tineri și vîrstnici, care i-au ascultat cu viu interes.

FESTIVALUL NAȚIONAL AL TEATRELOR DRAMATICE

Ultima lună a acestui an încheie activitatea teatrală '67 cu o manifestare ce se dorește de mari proporții și semnificații: Festivalul național al teatrelor dramatice, închinat aniversării a douăzeci de ani de la proclamarea Republicii. Pentru zece zile Bucureștiul a devenit scena unei mari competiții în care teatrele din întreaga țară — mai bine-zis teatrele de frunte ale țării — prezintă cele mai izbutite spectacole ale ultimelor două stagii. Consacrat dramaturgiei naționale, festivalul a selecționat acele spectacole care au dat pieselor originale cel mai viguros, mai expresiv veșmînt scenic. Sînt deci readuse în fața publicului, începînd cu prima zi a acestei săptămîni, «D-ale carnavalului» (Teatrul «Bulandra») și «Suflete tari» (Național-Craiova), «Petru Rareș» (Teatrul «Nottara») și «Procesul Horia» (Național-Cluj), «Opinia publică» (Teatrul de Comedie) și «Lovitura» (Teatrul din Galați), «Corigență la dragoste» (Teatrul «Ion Creangă») etc. Și pentru a sublinia caracterul competitiv al acestei ample treceri în revistă, el se va încheia peste cîteva zile cu decernarea cîtorva premii de prestigiu — pentru cel mai bun spectacol, cea mai bună regie,

cea mai bună scenografie, cea mai bună interpretare (masculină și feminină), cel mai promișător debut dramaturgic etc.

Așadar, între 10 și 20 decembrie iubitorii de teatru sînt invitați la această bogată manifestare scenică care are și partea ei de surpriză (de surpriză îmbucurătoare, sperăm). Festivalul își rezervă matineele unor spectacole experimentale, care și mai ales să ne facă cunoștință cu dramaturgi români debutanți. Se anunță astfel, pe afișele festivalului, spectacolele cu «Miorița» (Teatrul «Delta»), «Crivățul de aseară» (Teatrul din Brăila), «Parabole» (Teatrul din Botoșani), «Seară de balade» (studioul Institutului de teatru), «Restaurarea hainelor sf. Augustin» (Teatrul din Timișoara) etc.

Firește, toată această substanțială materie artistică va oferi un bînel venit prilej de discuție pentru oamenii de specialitate, A.T.M.-ul fiind gazda unor reuniuni cu caracter de lucru ale creatorilor și criticilor de teatru.

Nu rămîne decît să ne întîlnim în continuare în sălile bucureștene de teatru.

SPRE CULMI TOT MAI ÎNALTE DE PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE

Decembrie, lună prin tradiție de bilanțuri și rememorări, capătă în acest an un plus de strălucire. Sărbătorim azi două decenii de republică, două decenii de prefaceri structurale care au schimbat fața pământului românesc, două decenii de pasionante căutări, de izbînzi care au arătat lumii de ce este în stare forța descătușată a unui popor liber. Recent, o grandioasă manifestare de gândire creatoare, fundamentată științific pe baza realităților concrete ale vieții noastre — Conferința Națională a Partidului Comunist Român — a constituit pentru noi toți, pentru întreaga țară, un puternic stimulent, un prilej în plus de bucurie și firească mîndrie. Pășim în noul an cu încredere că hotărîrile adoptate la Conferință vor valorifica în mod superior munca tuturor. Într-un comun efort de autodepășire, fiecare din noi va participa cu toate forțele la traducerea în viață a ampleror măsuri luate în toate sectoarele economiei, ale vieții noastre socialiste.

UN MULTILATERAL PROGRAM DE PROPĂȘIRE A REPUBLICII

de acad. Gr. MOISIL

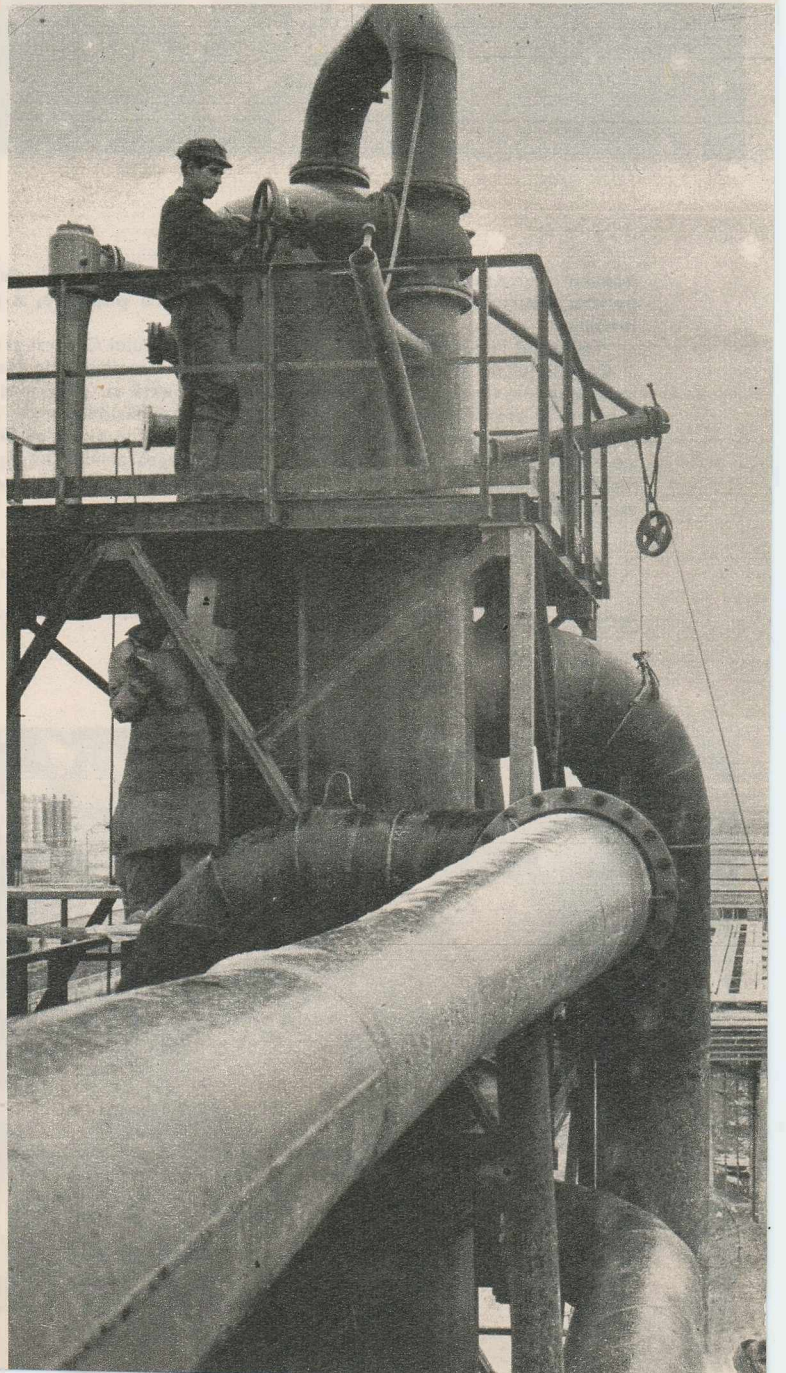
Un multilateral program de perspectivă a dezvoltării Republicii noastre pe drumul socialismului, vast și atocuprinzător, rod nemijlocit al unei adînci analize științifice — astfel ar putea fi caracterizat în mod succint raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la Conferința Națională a partidului.

Am fost adînc impresionat de locul acordat în cadrul acestui raport colaborării și cooperării tehnico-științifice internaționale. Căci, într-adevăr, munca științifică nu mai poate fi dusă astăzi în mod izolat. Dacă în fiecare țară cercetătorii științifici trebuie să se adune periodic în colocvii naționale pentru a-și cunoaște reciproc munca prin prezentarea rezultatelor activității lor — ca și a intențiilor lor de viitor — nu este mai puțin adevărat că și forțele științifice naționale nu se pot separa unele de altele.

«Schimburi economice multilaterale, precum și cooperarea în producție între țări — sublinia în raportul său tovarășul Nicolae Ceaușescu — contribuie la o mai bună valorificare a potențialului material și uman al fiecărei națiuni, la mai buna cunoaștere și înțelegere reciprocă între popoare, servind cauzei păcii și securității internaționale». Aceste idei călăuzesc — și trebuie să călăuzească pe viitor cu mai multă intensitate — și activitatea de colaborare internațională a științei românești.

Merită — în acest context — a fi subliniat faptul că în ultimii ani mulți cercetători străini au venit în țara noastră nu numai pentru a admira frumusețile naturale sau operele de artă din România, ci și pentru a învăța în colectivele noastre științifice. Cu o deosebită plăcere citeam recent în biografia sumară a unui cercetător occidental, apărută pe coperta a două grase volume publicate în Franța, fraza următoare: «A studiat timp de opt luni, la Universitatea din București, teoria automatelor finite». Este vorba despre volumul fostului meu elev, M. Denouette, scris în colaborare cu J.P. Perrin și E. Daclin și intitulat «Sisteme logice». După cum merită a fi subliniat și faptul, nu mai puțin semnificativ, că mulți cercetători români au început să fie invitați să scrie lucrări de către numeroase edituri de peste hotare.

Dacă cercetătorii noștri contribuie cu bunuri științifice valoroase la dezvoltarea culturii universale, dovedind astfel — așa cum subliniază raportul — «participarea activă a României la diviziunea internațională a muncii», aceasta ne obligă și pe noi la o cunoaștere amănunțită a dezvoltării științei în celelalte țări. Insist asupra acestui lucru — asupra căruia documentele de partid se opresc cu tărie — deoarece mi se pare necesară intensificarea trimiterii de oameni de știință în străinătate atît în vederea formării lor în diferite specialități cît și pentru menținerea la zi a informațiilor lor științifice nemijlocite. Se impune, de

asemenea, ca sistemul achiziționării cărții științifice străine să devină mai flexibil, mai eficient. La fel, este necesar ca și cartea științifică românească să ajungă mai ușor peste hotare. În acest sens, de o incontestabilă utilitate ar fi crearea de relații speciale care să permită lucrărilor științifice publicate în țara noastră — fie tratate, fie publicații — să pătrundă în librăriile din străinătate nu numai atunci când sînt tipărite în limba respectivei țări, dar și cînd sînt editate în limba română.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața Conferinței Naționale atrage încă o dată atenția asupra faptului că «principala condiție a valorificării cu maximum de randament a potențialului nostru tehnico-economic este pro-

movarea pe scară largă în toate ramurile economiei a cuceririlor științei moderne, a conducerii economice, perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii». Acțiunea inițiată de partid în cursul acestui an în vederea perfecționării organizării producției și a muncii a determinat o puternică efervescență în toate întreprinderile industriale, o preocupare sporită pentru îmbunătățirea stilului de conducere economică, a scos în evidență o serie de rezerve incomplet folosite în toate compartimentele de activitate.

Numeroase succese au fost înregistrate și în ce privește folosirea promptă în producție a celor mai noi achiziții științifice. În ce privește domeniul meu de activitate însă sînt de părere că utilizarea matematicii de către tehnicieni ar trebui să fie mai mult gîndită în lumina sarcinilor sporite care revin tehnicii noastre potrivit ultimelor documente de partid. Astfel, de pildă, cercetările întreprinse în cadrul Institutului de matematică în domeniul teoriei plasticității ar putea fi valorificate în tehnica metalurgică, ca și în cea a maselor plastice. De asemenea, sînt de părere că cercetările noastre asupra mecanismelor automatelor finite ar putea fi de un incontestabil folos tuturor celor care utilizează sau proiectează astfel de automate. Consiliului Național al Cercetării Științifice îi revine sarcina de a contribui într-o mult mai largă măsură decît pînă în prezent la valorificarea în producție a unor astfel de cercetări.

Evident, sarcinile legate de valorificarea în producție a rezultatelor cercetării sînt extrem de complexe și fiecare domeniu își are — în acest context — specificul său. Și dacă în scurta mea relatare m-am referit cu precădere la matematică, am făcut-o numai pentru că matematica nu mai este de mult — așa cum era considerată în trecut — «un joc de șah», nu numai pentru că constituie principala mea preocupare, dar și pentru că utilizarea pe scară largă a instrumentului matematic, a cuceririlor acestei științe poate contribui în mod substanțial la transpunerea în fapt a sarcinilor însuflețitoare trasate de Conferința Națională a partidului, pentru continua înflorire a patriei noastre, Republica Socialistă România.

Industriei chimice — care în cei 20 de ani de la instituirea Republicii a cunoscut o dezvoltare puțin obișnuită — Capitala țării i-a deschis un imens șantier unde, sub ochii noștri, ia ființă Zona industrială Dudești cuprinzînd uzina «Policolor», Uzina de lacuri și vopsele, o fabrică de obiecte de sticlărie.

PERFECTIONAREA CADRELOR DIN UNITĂȚILE ECONOMICE

de ing. Miron POPESCU

În preajma aniversării a 20 de ani de la instaurarea Republicii și după încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. este deosebit de stimulativă cercetarea excepționalelor rezultate înregistrate pînă acum în dezvoltarea multilaterală a economiei noastre, a verigilor ei de bază, întreprinderile industriale, în cadrul cărora activitatea de organizare științifică a producției și a muncii devine, pe zi ce trece, mai mult o preocupare permanentă a cadrelor tehnice și economice și în special a celor care ocupă funcții cu sarcini de conducere.

În etapa de dezvoltare în care ne găsim a apărut cu claritate necesitatea urgentă a perfecționării pregătirii cadrelor de conducere prin studiul sistematic al principiilor de organizare a muncii lor de fiecare zi, prin acumularea unui bagaj de bogate cunoștințe și capacități de apreciere atît în domeniul tehnic cît și în cel economic și în cel al relațiilor umane.

Această pregătire suplimentară, pentru a fi cît mai completă și mai eficientă, nu mai poate fi lăsată exclusiv în seama fiecărui conducător, deoarece posibilitățile lui de documentare selectivă sînt în genere limitate și orientarea în multitudinea teoriilor și opiniilor manifestate privind multe din problemele esențiale ale conducerii este dificilă și, în orice caz, cere mult timp.

Iată pentru ce s-a impus realizarea coordonată și centralizată a perfecționării cadrelor cu funcții de conducere din întreprinderi. Din cele de mai sus rezultă în mare și care sînt sarcinile centrului înființat în acest scop, sarcini care se înscriu în vastul program de pregătire a cadrelor necesare pentru toate sectoarele vieții noastre economice și sociale amintite în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R.

Cadrele didactice ale acestui centru, care și-a deschis porțile la începutul lunii septembrie 1967, urmăresc, în afara însușirii de către cursanți a unui vast bagaj de cunoștințe, efectuarea de studii și cercetări a căror aplicare să ducă la

promovarea metodelor moderne de conducere și organizare științifică a producției și a muncii, metode adaptate la nevoile și condițiile economiei noastre, iar în scopul folosirii cît mai depline a experienței înaintate și a tehnicilor moderne, experții instructori își fundamentează lucrările de cercetare și de elaborare a cursurilor pe studierea celor mai noi lucrări apărute în literatura de specialitate.

De altfel în cadrul centrului se realizează și pregătirea conducătorilor din întreprinderi în vederea folosirii mijloacelor moderne de calcul în activitatea de conducere a întreprinderilor și de organizare a producției. În acest domeniu, centrul formează de asemeni programatori și ingineri analiști de modele și sisteme, cărora li se va da posibilitatea utilizării, în programul de învățămînt și în cadrul aplicațiilor practice, a unui calculator electronic modern.

Pentru ca în viitor întreprinderile să poată beneficia în cît mai mare măsură de avantajele aplicării mijloacelor și metodelor cele mai avansate în domeniul conducerii și organizării activității productive, CEPECA are și sarcina desăvîrșirii pregătirii unui nucleu de experți-consultanți și specialiști în problemele de organizare a producției și a muncii.

Specialiștii centrului și cadrele ce urmează cursurile de perfecționare vor putea astfel să contribuie la aplicarea măsurilor stabilite de Conferința Națională astfel încît să se poată încheia generalizarea lor o dată cu trecerea la noul plan cincinal.

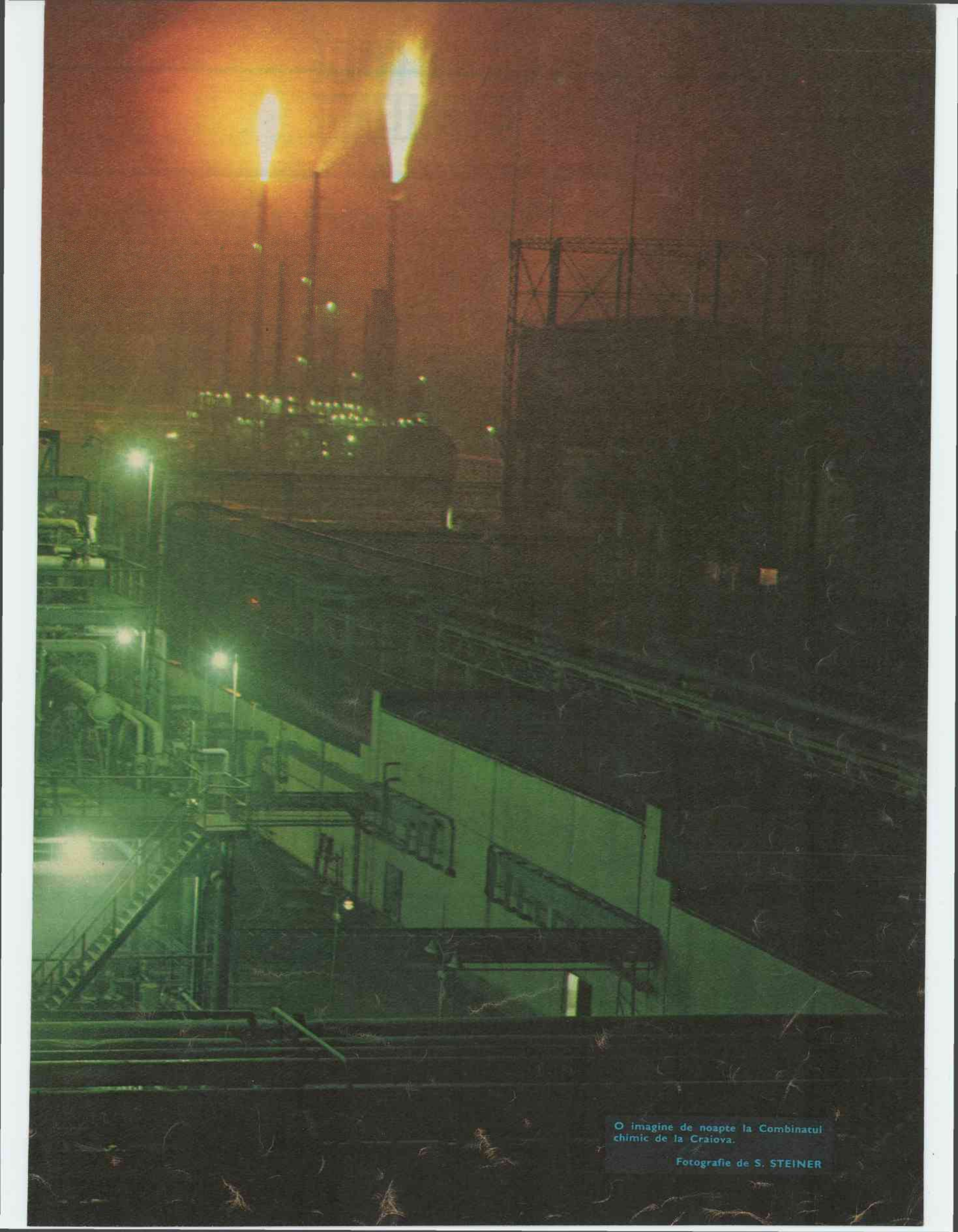
În această primă etapă de organizare și funcționare a centrului multe din elementele de bază au încă un caracter experimental în sensul că programele, cursurile, metodele etc. sînt supuse unor analize critice ascutite și se urmărește îmbunătățirea lor continuă.

Tendința de ameliorare este activ sprijinită de către înșiși cursanți prin sugestiile pe care le propun în discuțiile la care participă împreună cu cadrele didactice, dezbateri axate pe principa-

(Continuare în pag. 8)

O imagine de noapte la Combinatul chimic de la Craiova.

Fotografie de S. STEINER

SPRE CULMI TOT MAI ÎNALTE DE PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE

(Urmare din pag. 5)

lele teme care au făcut obiectul Directivei C.C. și a Conferinței Naționale a P.C.R.

Cu toate că de la începutul activității acestui centru nu a trecut decît relativ puțin timp, influența cunoștințelor difuzate pe această cale s-a făcut simțită prin sporirea substanțială a interesului manifestat de cadrele cu funcții de conducere din întreprinderi și organe centrale față de activitatea și problemele dezbătute la CEPECA, precum și prin numeroasele cereri de participare la programele ce se desfășoară aici.

Interesul stîrnit este de altfel pe deplin justificat prin faptul că, în special în ce privește cadrele cu funcții de conducere din întreprinderi, obiectivele propuse au urmărit mai puțin să furnizeze soluții gata făcute pentru toate situațiile ce se pot întîlni în unități, cît mai ales să ofere o concepție unitară științifică despre organizarea muncii conducătorilor.

De altfel prin conferințele susținute și celelalte forme de învățămînt practicate experții instructori caută ca, împreună cu completarea informării cursanților asupra noutăților apărute în domeniile de mare actualitate, să-i îndrume pe aceștia pe linia abordării moderne, logice, a problemelor specifice unităților productive, accentuînd asupra finalității economice a activității acestora și asupra importanței fenomenelor psihosociologice ce caracterizează viața întreprinderilor.

În cadrul trasat de Directivele aprobate de Conferința Națională a P.C.R., activitatea de perfecționare a pregătirii cadrelor din unitățile economice se înscrie ca un element important pentru realizarea perfecționării conducerii și planificării economiei naționale și constituie una din condițiile de bază ale rezolvării optime a problemelor organizării științifice a producției și a muncii.

creșterea capacității acestora de a coopera cu marea industrie.

Toate aceste avantaje, completate cu o îmbunătățire radicală a sistemului de aprovizionare și desfacere, vor conduce la valorificarea în mai mare măsură a posibilităților și resurselor existente în acest domeniu de activitate, a mijloacelor de producție, a forței de muncă.

Îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării va înlătura multe neajunsuri în organizarea industriei locale, se va elimina actuala subordonare a întreprinderilor atît comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale și orășenești cît și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, situație care duce la paralelism în coordonarea activității întreprinderilor, întîrzieri în aplicarea unor sarcini și directive centrale. Pe de altă parte, consiliile populare județene, acționînd pe un teritoriu mai mic decît al actualelor regiuni, vor putea să cunoască mai îndeaproape nevoile de consum ale populației, să stabilească sarcini de plan mai reale întreprinderilor de industrie locală, să exercite o îndrumare și coordonare mai eficientă asupra activității acestora.

Consider deosebit de importantă măsura ca viitoarele consilii populare județene să asigure conducerea economiei locale, îndrumarea întreprinderilor, organizațiilor economice și instituțiilor subordonate, prin unități organizate pe principiul gestiunii economice. Aplicarea acestei măsuri va permite ca actualele secții de industrie locală, aparate bugetare ale comitetelor executive să participe efectiv și nemijlocit la conducerea activității de producție și economico-financiare a întreprinderilor.

Trebuie arătat că astăzi, datorită lipsei de competență, în vederea luării unor măsuri mai importante în întreprinderi, secțiile de industrie locală trebuie să justifice și să se pună de acord cu secțiile de planificare, financiară, oficiul de muncă și salarii etc., apoi să întocmească referate la vicepreședinte sau comitetul executiv al sfatului popular regional. După aprobare, hotărîrea se comunică comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale sau orășenești, care au în subordine întreprinderi, astfel că în multe cazuri luarea unor măsuri importante pentru activitatea întreprinderilor se aplică cu mare întîrziere sau își pierd total sau parțial eficiența.

În viitoarea formă de organizare a industriei locale va fi posibil să se valorifice în întregime experiența cîștigată de acest aparat în conducerea și planificarea economiei locale, permițîndu-i să-și aducă pe deplin aportul la îmbunătățirea și ridicarea pe o treaptă superioară a activității industriei locale.

Forma de organizare preconizată va da

posibilitate consiliilor populare județene și comisiilor economice să exercite cu maximum de eficiență dreptul de îndrumare, coordonare și control a activității economice din cuprinsul județului, să valorifice din plin rezervele existente în întreprinderi, în scopul îmbunătățirii activității acestora pe linia satisfacerii cît mai complete a cerințelor consumatorilor în special cu articole de uz casnic și gospodăresc, prestații de servicii, precum și valorificarea pe scară mai largă a resurselor naturale locale în special pentru sporirea producției materialelor de construcție.

Aplicarea în viață a măsurilor adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român va duce la o îmbunătățire substanțială a activității economiei locale și la înflorirea continuă a întregii noastre patrii în deceniile următoare.

LARGI PERSPECTIVE DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI LOCALE

de ing. Lintîș RUSEN

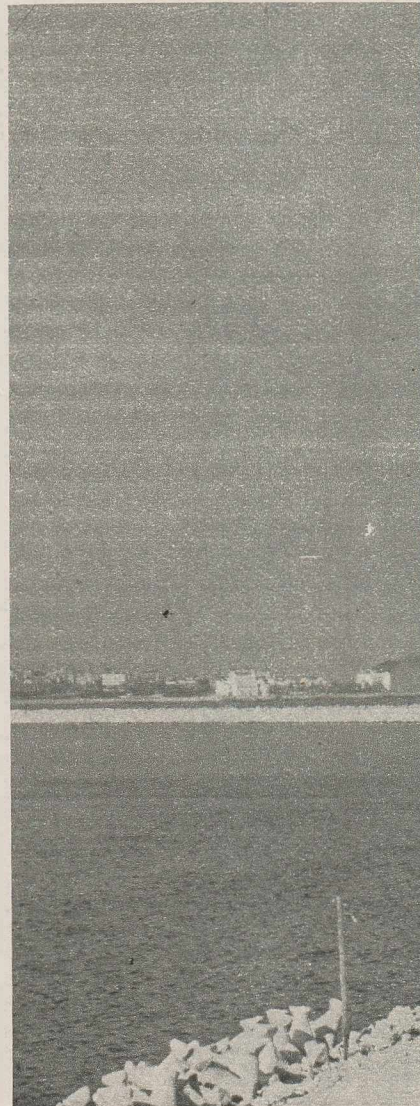
Partidul nostru încununează în acest an sărbătoarea aniversării Republicii cu orizonturile strălucitoare deschise de Conferința Națională. Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, precum și principiile îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României au fost primite cu mare interes și entuziasm de muncitorii, inginerii și tehnicienii din industria locală de stat.

Aplicarea acestor măsuri va duce la eliminarea unor neajunsuri care s-au manifestat pînă acum în îndeplinirea sarcinilor puse de partid în fața acestui sector de activitate al economiei naționale. Creșterea atribuțiilor și competențelor unităților de producție în planificarea, organizarea și conducerea activității economice va permite întreprinderilor de industrie locală să adopte mai operativ procesul de producție corespunzător cerințelor populației.

Prin traducerea în fapt a măsurilor stabilite de Conferința Națională, i se va crea și acestei industriei o mai mare com-

petență și mobilitate în adoptarea indicatorilor de plan corespunzător modificărilor ce intervin în structura producției datorită necesității de a satisface cu maximum de operativitate nevoile locale de produse de consum, materiale de construcție și prestații de servicii.

Posibilitatea organizării și în industria locală a unor mari unități economice avînd la bază principiul gestiunii economice proprii va duce la asocierea capacităților de producție și mijloacelor materiale și bănești ale mai multor întreprinderi în rezolvarea unor probleme vitale pentru dezvoltarea continuă a acestui sector cum ar fi: introducerea unor tehnologii noi, mecanizarea producției, reutilizarea unităților și secțiilor de producție, organizarea pe scară mai largă a muncii de concepție și proiectare, întărirea sculării, lărgirea și diversificarea gamei de sortimente etc. Totodată se vor crea condiții mai bune pentru cooperarea mai multor întreprinderi de industrie locală la realizarea unor produse, subansamble sau chiar utilaje, precum și la

ÎN INTERESUL PROSPERITĂȚII CONTINUE A OAMENILOR MUNCII

de Ion STROESCU, jurist

În preajma aniversării a 20 de ani de existență a Republicii, Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 6-8 decembrie 1967 a examinat, o dată cu celelalte măsuri care urmează a se adopta pentru perfecționarea planificării și conducerii economiei naționale, măsurile referitoare la îmbunătățirea sistemului socialist de salarizare a cărui struc-

tură urmează să fie pusă de acord cu cerințele etapei actuale de dezvoltare a economiei, de ridicare pe noi trepte de civilizație și progres a României socialiste.

În lucrările Conferinței a fost subliniată, cu deosebită pregnanță, importanța aplicării consecvente a principiului cointeresării materiale, instrument de seamă

în procesul creșterii — în ritm înalt — a tuturor laturilor activității economice și social-culturale. Fără a nesocoti însemnătatea și rolul educării maselor, rolul stimulentele morale, Partidul Comunist Român ține seama în mod neabătut de necesitatea obiectivă a traducerii în viață a cerințelor legii economice, specifice orînduirii socialiste, a repartiției după muncă, potrivit căreia fiecare om al muncii participînd la producția socială pe măsura capacității sale este răsplătit după aportul adus.

Subliniind legătura strînsă dintre producție și consum, justa utilizare a elementelor cointeresării materiale contribuie în mod esențial la creșterea volumului producției și la ridicarea nivelului ei tehnic, la sporirea productivității muncii, la îmbunătățirea calității produselor precum și la reducerea prețului de cost.

Îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu interesele societății, în ansamblul ei, exercită — în același timp — un însemnat rol educativ și stimulează participarea tot mai activă a celor ce muncesc la realizarea în cele mai bune condiții a producției materiale și a celorlalte activități social-culturale.

Pentru a obține o eficiență sporită în folosirea sistemului de salarizare potrivit cerințelor majore ale economiei, Conferința Națională a Partidului a aprobat liniile diriguitoare ale perfecționării lui în sensul ridicării rolului unuia din elementele sale — a salariului tarifar — a generalizării normelor de muncă fundamentate din punct de vedere științific, precum și a introducerii premiei întregului colectiv de lucru — muncitori, tehnicieni și funcționari — la obținerea unor rezultate deosebite în muncă.

În acest scop, una din măsurile cele mai importante care urmează a se lua, concomitent cu majorarea treptată, în medie cu 12,3%, a salariilor tuturor categoriilor de salariați, este aceea a creșterii ponderii salariului tarifar în câștig, prin preluarea celei mai mari părți din adaosul mediu de depășire a normelor și a mediei sumelor plătite în prezent drept premii. Această măsură va spori eficiența salariului tarifar ca element principal de stimulare a ridicării nivelului de calificare a cadrelor și de diferențiere a câștigului lor în raport cu complexitatea lucrărilor executate, de precizia cerută în execuție și de gradul de răspundere ce-l implică.

Față de majorarea substanțială a salariului tarifar capătă o importanță deosebită întărirea răspunderii personale pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite, spre a se putea asigura în acest mod o legătură directă dintre salariul și realizările efective.

În prezent, în timp ce muncitorilor salariați în acord li se stabilește câștigul proporțional cu nivelul îndeplinirii normelor de muncă, muncitorii salariați în regie, precum și personalul tehnic, ingineresc, economic, de specialitate și administrativ, primesc salariu întreg chiar și atunci cînd nu-și îndeplinesc integral sarcinile și obligațiile de serviciu. Actuala reglementare a salarizării acestor categorii de salariați nu ține seama de una din laturile inseparabile ale principiului cointeresării materiale și anume aceea a stabilirii unui raport direct între salariați și rezultatele concrete ale muncii prestate. Menținerea acestei reglementări, în condițiile în care salariul tarifar va cuprinde și sumele plătite în

prezent drept adaos pentru depășirea normelor, respectiv drept premii, ar putea face ca unii salariați cu nerealizări sau deficiențe în muncă să primească în mod nejustificat nu numai salariul tarifar integral dar și sumele care au fost incluse pentru depășirea normelor, respectiv drept premii. În plus, s-ar menține și în viitor diferențierea nejustificată între salarizarea muncitorilor în acord — de o parte — și a celorlalți muncitori și salariați din categoria personalului tehnic-administrativ — de altă parte — întrucît numai pentru muncitorii în acord este stabilită în prezent salarizarea proporțională cu realizările obținute în muncă.

În vederea legării mai strînse a salariului de rezultatele muncii, la toate categoriile de angajați, urmează să se stabilească sarcini concrete și obligații de serviciu precise pentru toți angajații, eventualele deficiențe ivite în activitatea acestora urmînd să se reflecte în veniturile realizate.

În acest mod, fiecare dintre cei ce participă la producția socială vor fi — pe de o parte — stimulați să obțină rezultate cît mai bune, câștigul lor fiind direct proporțional cu acestea, iar — pe de altă parte — societatea va recupera, cel puțin în parte, daunele suferite ca urmare a deficiențelor ivite eventual în muncă.

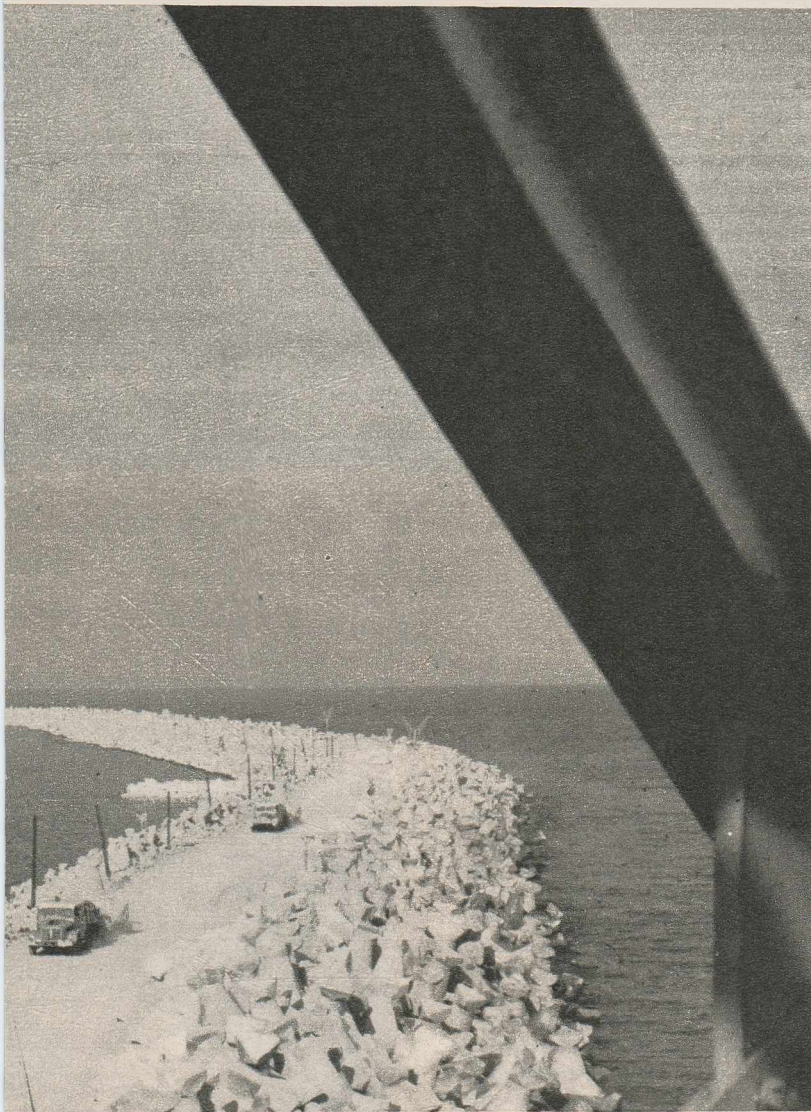
O dată cu întărirea răspunderii personale experiența a arătat că este necesară și întărirea răspunderii materiale a salariaților pentru pagubele produse din vina lor, răspundere care se cuvine să fie cu atît mai mare cu cît funcțiile îndeplinite sînt de mai mare importanță.

Caracterizată prin democratismul său și prin rolul său precumpănitor educativ, răspunderea materială are ca scop să influențeze conduita oamenilor muncii în așa fel încît faptele fiecăruia să corespundă intereselor întregii societăți și — în primul rînd — interesului fundamental al apărării și dezvoltării continue a proprietății socialiste. Măsurile ce se preconizează a se lua pe această linie urmăresc nu numai repararea prejudiciilor cauzate ci și evitarea creării unor noi prejudicii.

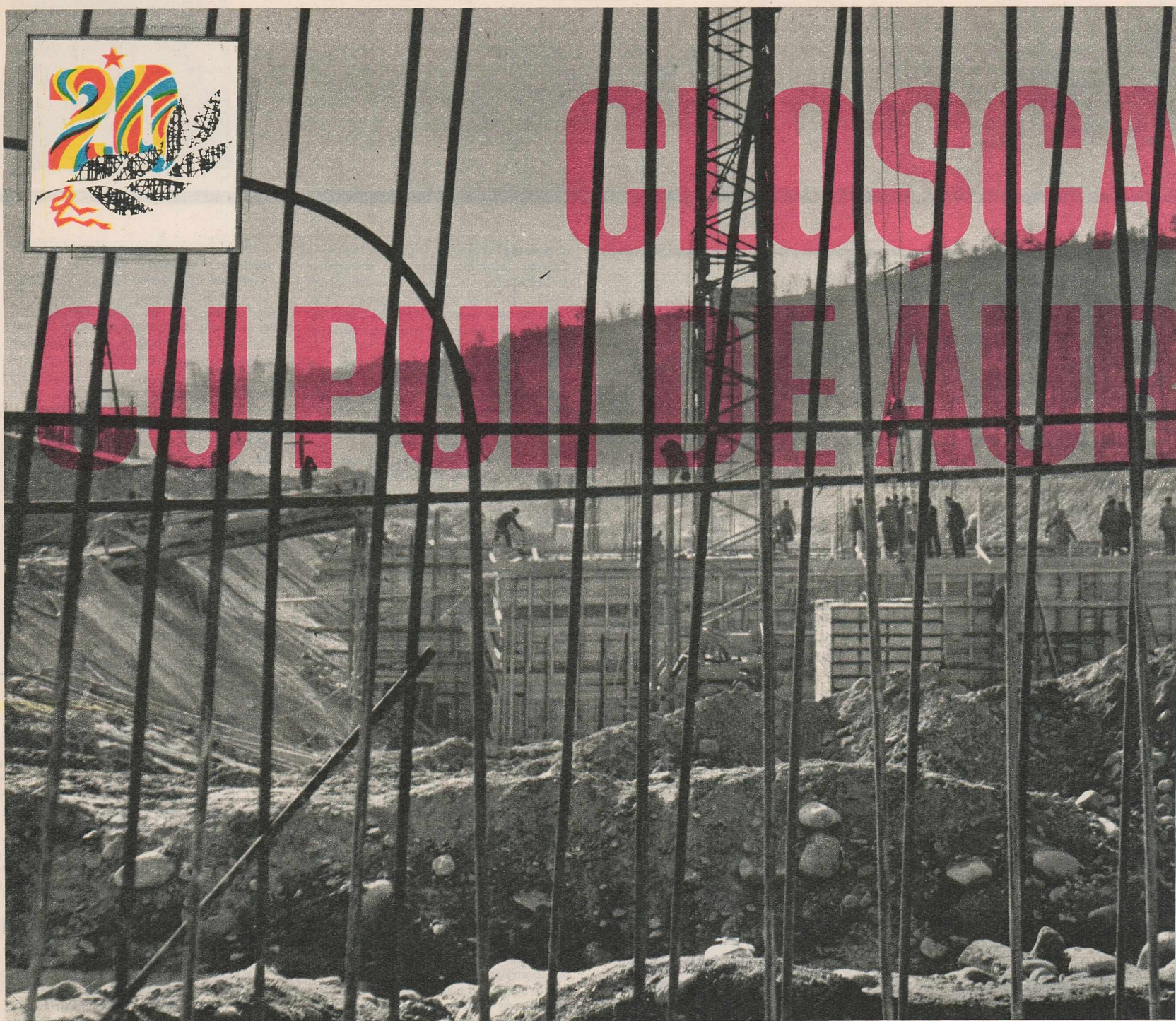
O atenție sporită va fi dată reglementării modului de acoperire a prejudiciului cauzat de rebuturi. Actuala reglementare face ca întreprinderile să suporte în întregime aceste pagube, cei care le produc datorită neglijenței, nepriceperii sau slabei calificări neavînd de suportat nici o consecință materială.

În viitor va fi necesar ca muncitorii care nu au depus eforturile corespunzătoare pentru obținerea unei producții ireproșabile să răspundă, într-o anumită măsură, de prejudiciile cauzate. În același timp, pentru pagubele provenite din rebuturi ca urmare a prescrierii unor procese tehnologice greșite, a proiectării necorespunzătoare, a dotării cu scule, dispozitive și verificatoare improprii, este indicat să răspundă nu muncitorii de la locurile de muncă respective, ci angajații din a căror vină ele au devenit posibile.

În ansamblul măsurilor ce urmează a se lua pentru perfecționarea sistemului de salarizare, întărirea răspunderii materiale și personale va contribui la realizarea sarcinilor complexe indicate de Conferința Națională a partidului, care vor da un nou impuls mersului nostru, mereu ascendent, pe linia prosperității continue a națiunii române.

Muncitorii, tehnicienii și inginerii șantierului I.C.H.-portul Constanța sărbătoresc aniversarea Republicii cu un elocvent succes: s-a atins, cu un an mai devreme față de termenul fixat, lungimea proiectată a digului de larg. În curînd și digul de sud va fi gata. O dată terminate, cele două diguri vor închide noul bazin portuar (cu o suprafață de trei ori mai mare decît cel vechi), lucrare fundamentală pentru dezvoltarea primului nostru port maritim.

de Mihai HETCO
fotografii de E. IAROVICI

Un plan prestigios, eșalonat pe mai mulți ani — el merge până-n 1980 — prevede amplasarea în aval de marea hidrocentrală, pe tronsonul Oești-Pitești-Topoloveni, a 18 hidrocentrale. Atunci, marele complex hidroenergetic de pe Argeș va însuma nu mai puțin de 429 MW.

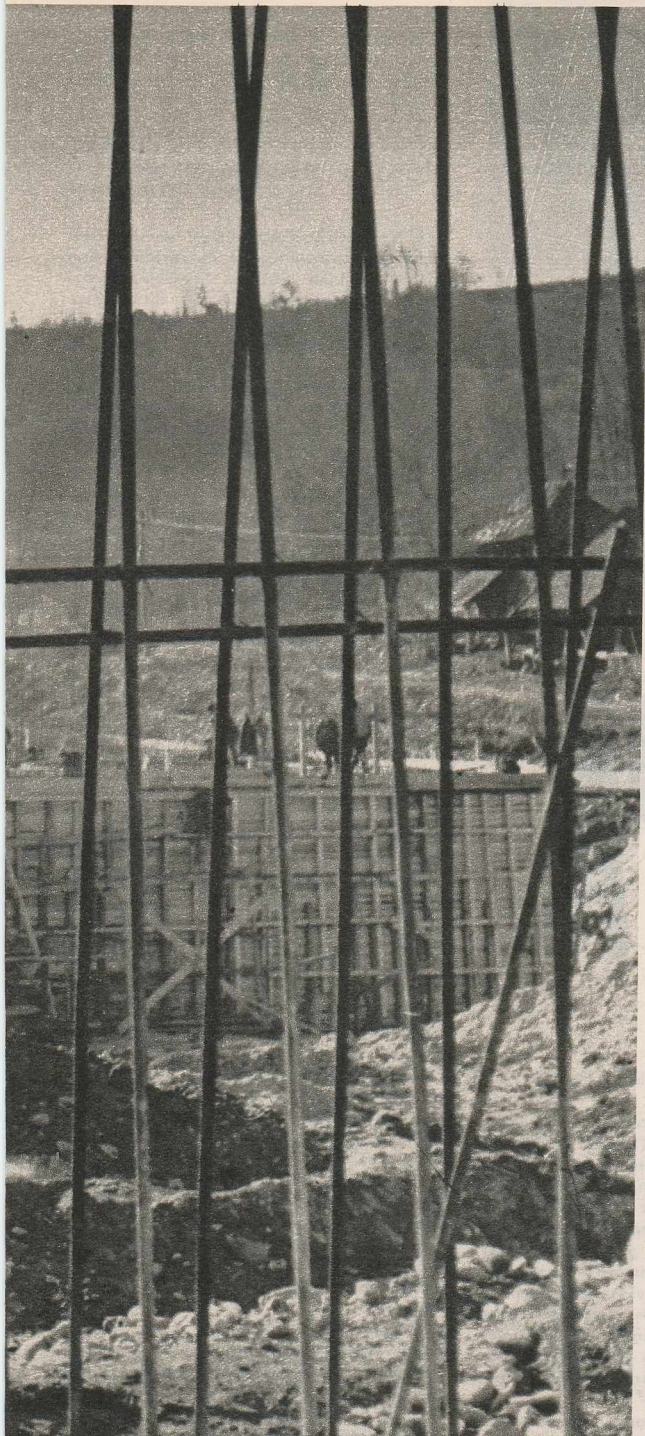
În prima etapă, între Oești și Curtea de Argeș patru hidrocentrale vor exploata diferența de nivel de 84 metri a râului, dînd fiecare energie în valoare de 15 MW: Oești, Albești, Cerbureni și Curtea de Argeș... Primele două vor trebui să producă curent încă în această ultimă lună a anului, în care întregul popor sărbătorește două decenii de republică; celelalte, în anul viitor și în 1969. Pe o distanță de 12 km tumultul lucrărilor de excavare a tăiat în rocă, piatră și nisip drum de-o precizie geometrică — canalul de colectare — întrerupt la Oești și Curtea de Argeș de oglinzile lacurilor de acumulare și de regularizarea debitelor pulsatorii. Născută din lumina mării și de-acum bătrînei hidrocentrale, «constelația celor 18» (20 cu cele două mici hidrocentrale din amonte de Vidraru, de la Cumpăna și Vilsan) se desfășoară armonios pe firul care este veșnic vigurosul Argeș. Desigur, lucrările sînt departe de a avea amploarea celor de la Vidraru, Aref ori Corbeni-amonte, muntele a rămas în urmă, dar munca dacă s-a simplificat, a cîștigat în subtilitate. E vorba doar de exploatarea cît mai eficientă a unui material fluid și aparent atît de inconsistent ca apa. Ea este captată din aproape-n aproape, orice

diferență de nivel a ei trebuie speculată, fiindcă aceste căderi sînt născătoare de lumină electrică.

Am numărat de la Curtea de Argeș la Pitești alte opt amplasamente de viitoare «microhidrocentrale» (numai în comparație cu hidrocentrala «mamut» de pe Argeș, altfel destul de puternice: între 7 și 15 MW): la Curtea de Argeș, la Noaptes, Zigoneni, Băiculești, Minicești, Vilcele, Gălășești și Dudeasa — toate pe un tronson doar de 34 km! Intrat în Pitești, Argeșul se liniștește pentru o clipă. Barajul de la Bascov îl metamorfozează din nou în lac, dîndu-i puțința să-și adune apele subțiate. Odihnă de scurtă durată. Va fi precipitat iară într-o suită de alte cinci hidrocentrale, la Bascov, Pitești I, Pitești II, Golești și Topoloveni.

Așadar, în următorii doi ani vom fi martorii împlinirii destinului de rîu-lumină al Argeșului. Scăpările incandescente se vor ține lanț și unui neavizat îi va veni greu să creadă că clădirile cochete, semănate din loc în loc în josul râului, sînt depozitarele a milioane de kilowați-oră. După cum îi va veni greu să creadă că apa care curge uniform printre maluri de beton e totuna cu Argeșul. Într-un acces de pitoresc, va regreta poate vijelioasa cădere de apă care și-a tăiat drum printre munți. Îl invităm să refacă acest itinerar, nu peste mult timp, noaptea, sub descărcările luminii născute din lumină, de sus, de la marea hidrocentrală, această cloșcă cu puii săi de aur răspîndiți pînă dincolo de Pitești.

▲ Barajul hidrocentralei Albești II este pregătit pentru betonare. La sfârșitul anului se prevede ca inelul de piatră al barajului să fie apt pentru a reține și distribui după cerințe cei 700 000 mc ai lacului de acumulare.

S-ar fi putut crede că ultimele rînduri ale tumultuoasei istorii a Argeșului au fost scrise acum un an. Coborît din preajma Făgărașilor, rîul fusese strunit și învățat să producă și altceva decît păstrăvi, un lucru mai puțin pitoresc poate dar infinit mai necesar: energie electrică. Barajul de 166 metri, amplasat între munți, cu toată tăria celor 480 000 mc de beton — prezență orgolioasă cum n-ar fi putut produce nici una din multimilionarele mișcări geologice — i-a modificat pină și structura, dîndu-i înfățișare de mare lac alpin. Supus și obligat să alerge prin conducte și canale colectoare care, precipitîndu-l din înălțimi, îi amplifică pe moment puterea, Argeșul se regăsea mai la vale în dreptul Oeștilor, aparent sleit și incolor, mai

puțin decît un rîu. Aparent dăduse tot, patru grupuri electrogene instalate îi innobilaseră efortul făcîndu-l cu adevărat eficace: 220 MW traduși în 400 milioane kilowați-oră anual.

Părea să revină între vechile maluri, tăcut și anonim, doar cu amintirea mării sale aventuri de mai-nainte. Nu i s-a permis. Cuvîntul de ordine al întregii noastre activități economice — eficientă — care a răsunit cu atîta convingere și la Conferința Națională a partidului nostru și-a găsit și-aici transpunerea concretă, în viață. Argeșul păstra încă energii nebănuite în unda sa ce se rostogolește abrupt, și astfel a fost nevoit să cedeze, mișcînd alte turbine într-un lanț neîntrerupt, o adevărată cascadă.

Montorul Claudiu Fletan.

◀ Pe moment, peisajul pare opera unor convulsii geologice de mări proporții. Prezența excavatorului și a basculantei risipește însă prima impresie. Pe aici, în dreptul Văii Iașului, va a-lerga în curînd marele canal de aducție.

PASIUNEA SAVANTULUI

100 de ani de la nașterea lui

Studiul economiei piscicole a Deltei Dunării a constituit o preocupare a lui Grigore Antipa de-a lungul întregii sale vieți. Iată un aspect din timpul unei călătorii de studii în Delta.

GRIGORE ANTIPA

Savantul român a inițiat, la vremea sa, introducerea dioramelor în muzeistică. Dioramele de dată mai recentă de la Muzeul «Grigore Antipa», reproduse în prezentele pagini, evocă parcă și ele meritele în domeniul muzeisticii ale marelui om de știință.

Povestind în «Amintiri» despre anii săi de studenție, prof. dr. Nicolae Leon — întemeietorul parazitologiei în țara noastră și una dintre figurile de seamă ale Iașului intelectual — se oprește cu multă căldură asupra fratelui său vitreg, Grigore Antipa.

Era în iarna anului 1885. Vacanța universitară îi oferise lui Leon, student la Jena, răgazul de a se întoarce acasă, la Botoșani, chemat de unele treburi. De când plecase de la unchiul său, Panait Șendrea (tutorele celor doi frați, rămași orfani la o vîrstă fragedă), Nicolae nu mai fusese pe-acasă.

În această vreme Grigore terminase cursurile secundare la Institutul Academic din Iași, unde-i avusese colegi pe Dimitrie Voinov și pe Emil Racoviță, iar ca dascăli pe Grigore Cobălcescu și Petru Poni. Influența covârșitoare a acestor străluciți profesori asupra orientării lui Grigore Antipa spre științele naturii s-a vădit în hotărîrea sa de a urma cursul lui

Cobălcescu de la universitatea ieșeană.

«HAI CU MINE LA JENA»

«L-am găsit student al facultății de științe — scrie N. Leon despre revederea cu Antipa. Urma la Naturale. Vorba vine, urma; dar ce să urmeze? Laborator de loc, cărți nu. Acasă la dînsul, pe masă, n-am găsit decît revista *Contemporanul*, Letourneau (antropolog francez — n.r.), Karl Marx și citeva broșuri socialiste.

— Dragul meu, i-am zis, chiar dacă ai avea cărți, științele naturale nu se învață din ele. Pregătește geamantanul și hai cu mine la Jena. A doua zi eram amîndoi pe drum».

Îndemnul lui N. Leon fusese de fapt o ploaie căzută la timp peste ceea ce însăși-tăseră Cobălcescu și Poni, dar în egală măsură și Ion Nădejde, al cărui ciclu de articole «Ce știm despre lume», publicat în paginile *Con-*

temporanului, deschisese elevului Antipa orizonturi largi.

Ne aflăm în epoca în care mari savanți ca Haeckel în Germania, Thomas Huxley în Anglia făcuseră să triumfe în lume teoriile innoitoare ale lui Darwin. Jena, cîndva un «sat academic» ce-l avusese pe Goethe curator al universității iar pe Hegel profesor, devenise un oraș universitar pe care școala lui Haeckel îl transformase într-o fortăreață darviniană. Spre ea avea tinărul Antipa îndreptate toate gândurile, fascinat de aureola celui mai strălucit naturalist evoluționist după Darwin și doritor de a se număra și el printre discipolii marelui apostol al transformismului, Ernst Haeckel.

Iată-l, așadar, pe Grigore Antipa student la Jena, unde temeinica sa pregătire, inteligența-i excepțională și seriozitatea îi sînt în scurt timp remarcate. Haeckel a ținut să sublinieze pe atunci că Antipa este un element «extrem de înzestrat».

UCENICIE LA VILLEFRANCHE-SUR-MER, HELGOLAND, SPITZBERGEN...

Cei șase ani de studii la Jena au constituit pentru viitorul om de știință român nu numai o perioadă de formare dar și de afirmare. Villefranche-sur-Mer, stațiune zoologică franceză de mare prestigiu, îi prilejuiește timp de șase luni studii asupra faunei marine. Lucrînd aici alături de compatriotul său Paul Bujor, pe atunci student în biologie la Paris, el are ocazia să cunoască pe cîțiva dintre marii zoologi ai vremii, pe Carl Vogt, Henry Ward și alții.

În anul următor, drumul cunoașterii științifice îl duce pe insula Helgoland, în apele căreia întreprinde cercetări oceanografice sub conducerea profesorului și prietenului său W. Kükenthal, al doilea asistent al lui Haeckel.

Avea 23 de ani cînd termina ultimele pregătiri în vederea susținerii tezei de doctorat. Între timp se afirmase ca un atent și talentat cercetător al diferitelor specii de «inimă mării» — splendida meduză cu constituție gelatinoasă, delicată, uneori transparentă, alteori colorată în subtile nuanțe de roz sau violet, cu tentaculele dezordonat împrăștiate ca părul unei gorgone. Teza lui de doctorat, o valoroasă contribuție la cunoașterea stauromeduzelor sau lucernariilor, Antipa și-a intitulat-o «Lucernariile expediției Bremen în Spitzbergenul de est în anul 1889».

Impresia deosebită și admirația lui Haeckel

pentru această lucrare și-au găsit expresia în calificativul pe care marele savant, în lunga-i carieră didactică de jumătate de veac, l-a acordat doar de trei ori, și anume «Summa cum laude».

APELE DELTEI DUNĂRII ȘI ALE MĂRII NEGRE — UN VAST «LABORATOR»

Și Haeckel, și Kükenthal, și alți profesori din Jena s-au despărțit cu mult regret de tinărul doctor în științe naturale. Studentul Antipa fusese nu numai pentru ei, dar chiar pentru întregul oraș universitar din valea Saale, un exemplu de conștiințozitate, de dăruire, de colegialitate. Atît de puternic a dominat el viața studențească din Jena încît mulțor generații de studenți li s-a vorbit despre românul Antipa. Și astăzi încă, după cum remarcă prof. dr. Uschman, directorul Muzeului Haeckel, amintirea lui Antipa este vie în Jena.

Iată-l pe tinărul om de știință părăsind universitatea și plecînd la stațiunea zoologică de la Napoli pentru a-și desăvîrși pregătirea de cercetător în preajma unor eminenți savanți ca Anton Dohrn și Salvatore Lobianco. Se remarcă și aici prin studii valoroase și descoperirea unei noi specii de meduze în adîncurile apelor din fața faimoasei Grote de Azur și pe care o denumește *Capria sturdzii*.

Dar dorul de țară, dorința-i fierbinte de a-și pune întreaga-i capacitate în slujba valorificării resurselor apelor patriei sale îi frămîntă intens gândurile pe care le destăinuie noului său prieten, profesorul Dohrn. Acesta îi aprobă proiectele și-l îndeamnă să-și pună cit mai curînd în aplicare intențiile de a începe studii economice piscicole asupra apelor Deltei Dunării și Mării Negre. Revenirea în patrie, în 1892, a însemnat într-adevăr pentru Grigore Antipa începutul unei vaste activități științifice care s-a prelungit timp de cîteva decenii, pînă la moartea sa, în 1944.

Cînd în 1938, Academia Română l-a sãrbătorit la inițiativa prof. Traian Sãvulescu, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, lui Grigore Antipa i-a fost recunoscut meritul de a fi «fondatorul hidrobiologiei în țara noastră». În discursul său omagial prof. Traian Sãvulescu arãta: «În domeniul hidrobiologiei, dr. Antipa a fost un precursor, un pionier nu numai al științei românești, dar și al științei universale». Tot cu acel prilej fostul președinte al Academiei, geologul dr. Ludovic Mrazec, a ținut să remarce că «ceea ce caracterizează opera biologică și economică a doctorului Antipa este perfecția raționamentului său științific și metoda... El a imprimat, la tot ce a produs, pecetea acestei solidități științifice, care conferă operelor nemurirea».

Grigore Antipa a dovedit și un deosebit talent organizatoric; în bogata sa activitate se înscriu: crearea Muzeului de istorie naturală ce-i poartă numele, întemeierea stațiunilor de cercetări hidrobiologice de la Constanța și Tulcea, inițiativa întemeierii Institutului geologic etc.

«VALORIFICATORUL BOGĂȚILOR APELOR NOASTRE»

Peste 140 de lucrări publicate sintetizează vasta operă științifică a lui Antipa, dintre ele detașîndu-se monumentalele «Fauna ihtiologică a României», «Pescăria și pescuitul în România», «Marea Neagră», «Regiunea inundaibilă a Dunării, starea ei actuală și mijloacele de a o pune în valoare». Pentru caracterizarea de ansamblu a activității lui Grigore Antipa vom apela la cei care l-au cunoscut personal pe savant, reproducînd opiniile lor exprimate cu diferite prilejuri.

Eminentul biolog prof. Traian Sãvulescu, de pildă, spunea: «Prin cercetările sale aprofundate asupra Deltei Dunării, dr. Antipa a reușit să ne facă să cunoaștem mecanismul formării acestei regiuni unice în Europa, precum și istoria evoluției sale. Tot doctorului Antipa îi datorăm recunoștință... pentru că a stabilit raportul de cauzalitate între variațiile anuale ale limitelor apelor și condițiile de viață ale animalelor și plantelor din regiunea inundaibilă, precum și producția de pește a unui fluviu atît de complex ca Dunărea».

Vorbînd despre valoarea științifică și economică a studiilor și lucrărilor lui Grigore Antipa în Delta, prof. Const. Motăș îl numea «sãnatorului Deltei, valorificatorul bogățiilor apelor noastre».

Este demn de menționat că lucrările lui Antipa s-au bucurat de o deosebită apreciere în întreaga lume, Facultatea de agronomie din Urbana (S.U.A.), de pildă, preconizînd sistemul lui Antipa de alternare a culturilor

agricole cu piscicultura, pentru regiunea cursului inferior al fluviului Illinois. De asemenea, ca o prețuire, a activității sale fructuoase în domeniul hidrobiologiei în general și al oceanografiei în special, savantul român a fost ales membru al Comisiei internaționale pentru explorarea științifică a Mediteranei (în felul acesta România a dobândit dreptul de a avea un membru permanent în acest for până în ziua de astăzi). El a fost membru în comitetul de perfecționare al Institutului oceanografic din Paris și consilier expert al Comisiei europene a Dunării.

Viena — 1905, Washington — 1909, Roma — 1911, Budapesta — 1927, Paris — 1931, iată câteva din congresele internaționale de pescărie la care participarea fondatorului școlii

românești de hidrobiologie și ihtiologie a fost unanim apreciată.

ANTIPA — UNUL DINTRE CREATORII MUZEOLOGIEI MODERNE

Activitatea lui Gr. Antipa, desfășurată de-a lungul a 50 de ani ca director al Muzeului de istorie naturală din București, a stârnit unanime laude. Iată câteva aprecieri semnificative: prof. W. Kükenthal, directorul Muzeului de istorie naturală din Berlin, scria în 1933 că «în raport cu densitatea populației, muzeul din București are de 25 de ori mai mulți vizitatori decât cel din Berlin, drept urmare a unei organizări sistematice și a manierei de a expune colecțiile

(prin grupe biologice și diorame)». Prof. F. Mangin, directorul Muzeului de istorie naturală din Paris, arăta în 1930, cu prilejul înmânării marii medalii «Geoffroy Saint-Hilaire» savantului român, că această onoare i s-a făcut «pentru organizarea muzeului (din București — n.r.), care este unul dintre cele mai sistematice muzee din lume». Prof. Charles Upson Clark din Statele Unite, referindu-se la una dintre cele mai importante inovații în modul de expunere (diorama inițiată de dr. Antipa), scria că «mult înaintea Muzeului din New York, Muzeul din București a instalat animalele pe grupe și le-a prezentat în mediul lor natural de viață».

Astăzi, muzeul bucureștean căruia Antipa i-a închinat cea mai mare parte a vieții sale îi

poartă numele și adăpostește într-o firidă urna cu cenușa sa.

Nu putem încheia această succintă prezentare a unor momente și etape din viața și opera savantului fără a aminti un fragment din introducerea la monumentală sa lucrare «Pescăria și pescuitul în România» pentru a înțelege felul în care și-a privit și judecat singur activitatea: «Sînt perfect conștient că prin toate aceste studii nu am putut să fac altă decît să trag liniile mari și să bat țărșușii, însemnîndu-le; în ce privește restul, este loc încă pentru activitatea unei întregi generații a oamenilor de știință... care să studieze și să dezvolte mai departe — fiecare în ramura sa — opera începută».

Val. TEBEICA

• memento •

Ultima surpriză a acestui an:

NUMĂRUL SPECIAL DE ANUL NOU AL REVISTEI „FLACĂRA“

care apare pentru prima oară
în 48 de pagini, bogat colorate

carte

● În seria de fascicule privitoare la depozitele noastre arheologice, aflată sub redacția lui Ion Nestor, semnalăm două apariții noi. Una a lui Ion T. Dragomir, despre **Depozitul de la Băleni** (epoca bronzului târziu) și cealaltă, a lui Dorin Popescu despre **Tezaurul dacic de argint de la Sincraieni**. Publicată prin grija secției de istorie a Academiei Române (la Editura Academiei) seria apare sub auspiciile «Uniunii internaționale de științe pre și protoistorice», în **Inventaria archaeologica, corpus des ensembles archaeologiques**, de sub direcția lui M. E. Mariën.

● Notăm apariția **Fasciculei nr. 9 a Dicționarului limbii române** (tomul VI, litera M, cuprinzând cuvintele dintre: mititeluș și mirlănime), operă pe care, de vom ajunge s-o vedem realizată integral, ne vom putea bizui cu seriozitate în investigațiile noastre asupra limbii.

● O importantă lucrare de sinteză despre **Reforma agrară din 1864** publică N. Adăniloae și Dan Berindei la Editura Academiei (Biblioteca istorică, XIII). Bazată pe o largă investigație a problemei în genere, la curent cu ultimele cercetări, cartea se impune oricui e interesat de acest moment al istoriei noastre.

● Pentru uzul cercetărilor și al profesorilor semnalăm o carte de importanță deosebită: **Catalogul manuscriselor românești**, vol. IV (mss. nr. 1062—1380). Elaborat după normele cele mai eficiente cu puțință, cu numeroase trimiteri bibliografice și indicații ajutoare, descriind succint fiecare pagină a manuscriselor, lucrarea oglindește fidel o latură importantă a trecutului culturii noastre. Ar fi foarte bine dacă, paralel cu elaborarea tomurilor următoare ale catalogului, s-ar trece la reeditarea critică a volumelor I, II și III ale sale, elaborate de I. Bianu și Gh. Nicolăiș și de negăsit astăzi nici chiar în unele biblioteci.

● Acad. P. Constantinescu-Iași, prof. univ. Victor Chereșteșiu și Ludovic Jordáky au tipărit (ajutați de un grup de colaboratori) un util volum bibliografic privind **Lucrări și publicații din România despre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie (1917-1944)**. Deși nu este exhaustivă — și n-ar strica să fie astfel — promițându-ni-se încă un volum pentru perioada de după 1944, lucrarea prezintă un indiscutabil interes.

● După ce a publicat un volum remarcabil de versuri — **Zeii «printre blocuri»** — și niște notabile traduceri și articole de critică, Petru Popescu i se înfățișează cititorului ca autor de proză cu volumul **Moartea din fereastră**. O proză densă, cu tentă fantastică, de un lirism rece, transpus într-un limbaj manevrat cu reală pătrundere, vădind totodată o aptitudine de constructor ce recomandă în tînărul poet un nivelist cu vocație.

● Literatul și muzicologul George Zbârcea în cartea sa **Tiberiu Brediceanu** urmărește competent și cu vervă insufletețoarea viața și opera acestei venerabile figuri a mișcării noastre muzicale, relevând activitatea sa de compozitor, de folclorist, care «a făcut cunoscute lumii aproape 2 500 de melodii populare», de istoric al muzicii românești, de animator pasionat al vieții muzicale (Ed. muzicală).

cinema

● **Romanta pentru trompetă**. Otakar Vavra, veteran al cinematografului cehoslovac, ține pasul cu tineretea. Filmul său, impresionant prin intensitatea și frăgezimea poeziei, poate rivaliza cu operele multora dintre modernii zilei. O adolescență năbădăioasă și tristă totodată stăpânește ecranul, nevrind să țină seama de nimic, de nici unul din avertismentele vieții, insinuate cu multă bună-tate de cineast. Filmul a fost distins cu Medalia de argint și cu Premiul special al juriului la Festivalul de la Moscova 1967. În distribuție: Julius Vasek, Ștefan Kvietik, Zuzana Ciganova, Jaroslav Kozsival.

● **Martin soldat**. O partitură comică — nu tocmai grozavă — pentru un actor grozav: Robert Hirsch («Cocoșul de la Notre-Dame», «Afacerea Saint-Fiacre»), vedează la teatrului francez, societății al Comediei Franceze. Regia, Michel Deville. În alte roluri: Véronique Vendell, Walter Rilla, Georges Chamarat, Anthony Sharp, Marlene Jobert.

● Cînd tu nu ești. Cîntărețul Raphael, un soi de Gianni Morandi al Spaniei, într-o inevitabilă melodramă, pe alocuri presărată cu puțin bun-simț. Regia aparține lui Mario Camus (a nu se confunda cu regizorul francez Marcel Camus). În distribuție: Maria José Alonso, Ricardo Lucia, Carlos Otero.

● Nu pierdeți aceste documentare: **Pași spre Brâncuși** (regia, Adrian Petringanu), **Permanențe** (regia, Dumitru Busuoc), **Știrul, pasăre-reptilă?** (regia, Ion Bostan).

● Mari cinești pe ecranele noastre: **Jerzy Kawalerowicz** («Faraonul»), **Claude Lelouch** («Un bărbat și o femeie»), **Francesco Rosi** («Sfîdarea»).

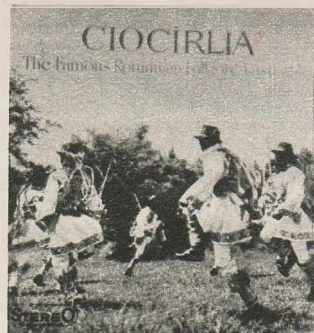
● Săptămîna aceasta au început, la cinematograful Union, «Zilele filmului de animație». Maeștrii ai genului din 10 țări (S.U.A., R.S.F. Iugoslavia, R.P. Chineză, R.P. Ungară, R.P. Polonă, U.R.S.S., R.S. România, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria, R.D. Germană) sint prezenți cu pelicule reprezentative.

● Regizorul bulgar Vladimir lancev realizează în studiourile «Mosfilm» coproducția sovieto-bulgară «Primul curier». În rolul principal, actrița Janna Bolotova («Casa în care locuiesc») «Oameni și fiare», «Ziaristul»).

Véronique Vendell

disc

● Înregistrarea «Stereo» a recitalului dat de ansamblul folcloric românesc «Ciocirlia» reprezintă un document discografic de mare puritate a reliefului sonor (ST-EPE-0306).

● Pofțiți oameni buni la noi... și ascultați-l pe Alexandru Dumbavă. El mai cântă și: «Din Suceava la Humora», «Dragu-mi să fiu cioban», «Hai flăcăi cu toți la joc». Orchestra suceveană dirijată de George Sirbu II este un bun tovarăș de cîntec și joc (EPC-875).

● Ion Blăjan ne oferă patru melodii mai puțin cunoscute, dar de o rară frumusețe. Ascultați cu atenție sporită «Cucule, pănășă verde» și «Mindro, la voi la Pălan». Îl acompaniază doi dirijori cunoscuți — George Vancu și Radu Voinescu (EPC-876).

● **Petre Săbădeanu** interpretează, pe un disc de format mai mare, opt cîntece din care va fi greu să-l alegeți pe cel mai frumos. Vă recomandăm totuși: «Trage bobii și ghițeștea» și «Cete-raș cu patru strune» (EPD-1169).

muzică

● Și pe așful din această săptămîna al Filarmonicii figurează numele unui foarte distins muzician oșpete de peste hotare: **Gabriel Tacchino**, din Franța, un virtuos al pianului care — acompaniat de orchestra condusă de maestrul Nicolae Boboc — va interpreta dificilul Concert nr. 2 în Sol minor de Serghei Prokofiev. Programul mai cuprinde: lucrarea simfonică «Muzică pentru radio» de Filip Lazăr și Simfonia a IV-a de Bruckner.

● Ineditul caracterizează programul concertului Radioteleviziunii. Sub conducerea lui **Carol Litvin**, orchestra de studio interpretează: Concertul pentru pian și orchestră de Cornel Țăranu, Dans macabru de Liszt — solist în ambele lucrări este pianistul clujean **Gabriel Amiraș**; programul mai cuprinde opera «Aleko» de Rahmaninov. Dintre soliștii vocali cităm pe **Emilia Petrescu** și pe **Emil Rotundu** de la Opera din Timișoara.

● Premieră la Operetă: «Contesa Maritza» de Kalman, în regia unui specialist de mult verificat — **Nicușor Constantinescu**. Interpreți din mai multe generații dintre care cităm: **Cleopatra Melidoneanu**, **Mărica Munteanu**, **Constanța Cișcanu**, **Văly Niculescu**, **Ion Dăcian**, **Nicolae Țăranu**, **Anton Negoiteșcu**, **Simbo Mărculescu**, **Constantin Drăghici**, **Iancu Groza**, **Silviu Gurău**. Dintre balerini soliști: **Maria Mitrache**, **Victor Vlase**.

plastică

● Muzele de artă va găzdui în sălile sale o amplă expoziție de grafică închinată sărbătoririi a 20 de ani de la proclamarea Republicii, care va cuprinde lucrări ale unor artiști din trecut, precum și desene, acuarele și gravuri ale unor artiști contemporani.

● La mijlocul lunii decembrie se deschide o expoziție de artă decorativă la care vor participa 131 de artiști cu circa 300 de lucrări, unicate de ceramică, jucării și podoabe, tapiserii, metraje, picturi pe sticlă și lemn, sculpturi de dimensiuni mici etc. (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu).

● Foaierul Teatrului de Comedie găzduiește o expoziție de caricaturi cuprinzînd lucrări semnate de Anton Avram, N. Claudiu, Ion Dogar-Marinescu, A. Dragoș, M. Grosu, D. Hayon, D. Negrea, A. Poch, I. Teodorescu.

● Cu nărușca lui **Ossip Zadkin** (n. 1890 la Smolensk) sculptura modernă a pierdut pe unul dintre creatorii săi cei mai sensibili. Artist solitar, Zadkin, încearcă o sinteză a volumelor, inspirindu-se ca și cubiștii, din arta neagră. Spre 1930 în lucrările sale apar distorsiuni plastice. Opera sa e caracterizată prin realizarea unor planuri concave și convexe. Printre lucrările sale cele mai

cunoscute se numără: «Profetul» (1914), «Doamna cu evantai» (1925), «Pasăre» (1927), «Prizonieră» (1943), «Războiul» (1944), o suită mitologică (Centaurul, Discobolul, Orfeu — lemn — 1934, bronz — 1949 etc.), precum și sculptura monumentală «Orașul distrus» (1947) din Rotterdam. În 1950 i s-a acordat Marele premiu internațional de sculptură al Bienalei de la Veneția.

● În editura Gonther (Paris) a apărut «Istoria picturii franceze» de Pierre Francastel în 2 volume. Profesorul Francastel interpretează pictura dintr-un accentuat și original punct de vedere sociologic. Fiecare volum are un dicționar al pictorilor.

teatru

Bujor Macrin

● Începînd de la 11 decembrie publicul bucureștean și juriul Festivalului național al teatrelor dramatice asistă la 20 de spectacole (vezi însemnările noastre din pag. 3).

● Școala calomniei de Sheridan, la Teatrul Național din Cluj în versiunea debordantă, ca umor și fantezie, a lui **Lucian Giurcescu**, sub forma unui modern «musical» pe o muzică inspirată semnată de H. Mălineanu. În decurul spiritual al lui Th. Ciupe joacă: **Aurel Giurumia** (o remarcabilă compoziție comică), **Olimpia Arghir**, **George Motta** (creator al unui dublu personaj), **Valentino Dain**, **Melania Ursu**, **Zighe Munte**, **Teodora Mazanitic**. Un spectacol tonic, optimist, de mare vervă.

● Ostatecul, una din piesele regretatului regizor-autor **Radu Stanca**, în premieră la Teatrul din Sibiu! O dramă umanistă simbolică prin metaforă în încercarea de descifrare scenică a Arianei Stoica (decoruri, Florica Mălureanu), cu Ion Ghișe, **Mircea Birlea**, **Mircea Hindoreanu**, **Valeriu Paraschiv**, **Marius Niță**, **Ovidiu Stoichiță**. În general piesele lui **Radu Stanca** au început să fie abordate cu un interes sporit de teatrele noastre.

● **Vrăjitorul din Oz** — adaptare de **Iordan Chimet** după **Baum la Tîndărică**. Spectacolul îmbină pantomima, mișcarea marionetelor cu savoearea și poezia unui basm modern. Regizor, **Ștefan Lenkesch**, scenografia, **Șt. Hablinski** și **Mioara Buescu**. Muzica, **Pascăli Benteoiu**.

● **Stan Pățitul** de **G. Vasilescu**, după **Ion Creangă** la Teatrul Național din Iași. Povestea pitorească, puțin lungică, diluată într-un spectacol liniștit și cuminte — cu o bună scenografie semnată **Doris Jurgea** Clîșva actori au punctat prin contribuții personale culorile reprezentăției: **C. Sava**, **G. Macovei**, **Al. Radvanski**, **Petru Ciubotaru**. Naționalul ieșean e un teatru de la care se așteaptă mai mult!

televiziune

● S-a dus și fotbalul... Ce ne facem pînă la primăvară? Programul acestei săptămîni încearcă, pare-se, o soluție apelînd în primul rînd la film. Dintre emisiunile promițătoare mai este de reținut spectacolul de tineret (sperăm că și tineresc) din sala Palatului, și o emisiune folclorică. **Recomandările noastre:**

DUMINICĂ 17 DECEMBRIE. În cadrul concertului simfonic (e bine că programarea lui se face cu regularitate) îl putem asculta pe reputatul nostru violoncelist **Radu Aldulescu** în Concertul în Do major de **Joseph Haydn** (12.15) ● **Emisiunea folclorică** duminicală se bizuie de data aceasta pe tineri interpreți. Bine face! (16.45) ● **Trecem peste Magazin 111**; ultimele lui audii nu ne îndeamnă să ne oprim (17.45) ● **Un meci de handbal** între echipele României și R.F. a Germaniei (19.00) ● **Filmul fran-**

Radu Aldulescu

cez «Mincinoasă» (20.15) ● **Emisiunea muzical-distractivă** «Alo... aici Brașovul!» (22.15).

MĂRTI 19 DECEMBRIE. Două recomandări: reportajul **Anul XX** — «La izvorul aluminului» (20.26) și (pentru cine nu l-a văzut) spectacolul (în reluare) cu «Simple coincidențe» de **Paul Everac**, transmis de la Teatrul Mic (20.40).

MIERCURI 20 DECEMBRIE. Apreciați noastră soprană **Arta Florescu** la rubrica **Interpretul preferat** (20.00) ● **Un film sovietic de succes** — «Nimeni nu voia să moară» (21.15).

JOI 21 DECEMBRIE. O altă emisiune sportivă: meciul de box **România-Franța** (20.30) ● **Praga**, orașul denumit «de aur», în obiectivul **Teleglobului** (21.15) ● **Pe așful Studioului mic**: «Un anume fel de singurătate» de **Victor Birlădeanu** (21.40) ● **Turneul melodioșilor**, prezentat de **Șerban Cantacuzino**. Cu prezentatorul n-avem nimic (22.10).

VINERI 22 DECEMBRIE. Sărbătorirea majoratului — un titlu care invită: spectacolul organizat în colaborare cu **Comitetul orașesc București al U.T.C.**, transmis din sala Palatului (20.00) ● **Re-programat**, un film de mulți așteptat: «Îndrăgostiții din Toledo» cu **Alida Vali** (21.30).

SÎMBĂTĂ 23 DECEMBRIE. Promițătoare emisiune de folclor: filmul documentar «Nuntă la Rășinari» (21.50) ● **Studio Uno** ne-a mai făcut surpriza unor spectacole de music-hall de mîna II. Motiv pentru care ne pregătim să-l vizionăm și pe cel de astăzi-seară cu: **Mina**, **surorile Kessler**, **Milly**, **Victorio de Sica**, **Bobby Solo** și alții (22.05).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 50, etapa din 17 XII 1967

I. Brescia-Juventus	2
II. Cagliari-Lanerossi	1
III. Fiorentina-Atalanta	1
IV. Inter-Sampdoria	1
V. Roma-Bologna	1 X
VI. Spal-Mantova	X
VII. Torino-Milan	X 2
VIII. Varese-Napoli	X 1
IX. Venezia-Livorno	1
X. Monza-Padova	1
XI. Genoa-Reggiana	X 2
XII. Lecco-Palermo	X
XIII. Modena-Lazio	1

coperta noastră

Țesătoarea

Fotocompoziție
de **Sorin DAN**

Nu demult, pe ecranele cinematografelor noastre, a rulat un film purtând același titlu ca articolul de față. Realizatorii acestui film, merituos din punct de vedere tehnic și artistic, în dorința lor de a aduce un omagiu agenților secreți care au luptat împotriva hitlerismului au rectificat, ca să spunem așa, adevărata istorie a «Operațiunii Crossbow». În cele ce urmează prezentăm faptele, în înălțuirea lor, așa cum s-au întâmplat ele în realitate. Iată, așadar, pe scurt istoricul luptei armatelor aliate și a antifasciștilor germani și polonezi împotriva temutei arme-rachete a hitleristilor.

„ OPERAȚIUNEA CROSSBOW ”

PAGINI DIN ISTORIA SPIONAJULUI (XVII)

Din pură întâmplare, în 1938 spionul englez Bernard Newman a descoperit niște instalații misterioase pe malul Mării Baltice. Și cu toate că Newman vorbea despre «experiențe cu rachete speciale», serviciul secret britanic nu a dat nici o importanță acestei informații — guvernul Chamberlain căutând să ajungă cu orice preț la o înțelegere cu Hitler — iar raportul lui Newman a ajuns în «cimitirul informațiilor».

RAPORTUL DE LA OSLO

În octombrie 1939 serviciul secret MI-5, condus de ginerele lui Churchill, colonelul Duncan Sandys, a primit din Norvegia o telegramă ultrasecretă: «Trimit prin curier special raport important despre Peenemünde. MA-2». Sub această semnătură cifrată se ascundea contraamiralul H. Boyes, atașatul naval al ambasadei Marii Britanii din Norvegia.

Acest raport, care a intrat în istorie sub denumirea de «raportul de la Oslo», fusese de fapt conceput de către Hans-Heinrich Kummerov, renumit fizician berlinez, antifascist convins. El a preferat să nu semneze dezvăluirile sale cu numele lui pentru că de pe atunci se încădrase în lupta de rezistență antinazistă. (A fost asasinat de Gestapo în 1943.) Raportul din Oslo descria amănunțit experiențele naziste cu arma-rachetă, consemnând pentru prima dată numele lui Wernher von Braun și, lucrul cel mai important, a fixat și locul exact al acestor experiențe: insula Usedom din Marea Baltică, în al cărei vîrf nordic se găsește localitatea Peenemünde. Ce s-a întâmplat cu acest raport? Pentru o scurtă vreme a nimerit și el în «cimitirul informațiilor».

În iarna anului 1941, printre miile de bărbați polonezi deportați în Germania pentru muncă silnică se găseau trei tineri care făceau parte din Rezistența poloneză. Cu o zi înaintea plecării lor, un membru al Rezistenței le-a spus: «Deschideți ochii; dacă descoperiți ceva interesant în Germania, scrieți-mi și amintiți de mătușa Yadwiga». La începutul anului 1942 sosi la Varșovia o carte poștală al cărui text laconic se interesa de starea sănătății mătușii Yadwiga...

«M-A TRIMIS MĂTUȘA YADWIGA»

Două săptămîni mai tîrziu, în lagărul de la Trassenheide, cei trei polonezi primeau vizita unui ofițer german.

— M-a trimis mătușa Yadwiga — le-a spus ofițerul în poloneză. Tinerii au explicat că din lagărul lor de muncă sînt trimiși mii de muncitori străini la Peenemünde. Urmînd sfatul trimisului Rezistenței din patria lor, cei trei tineri au acceptat orice

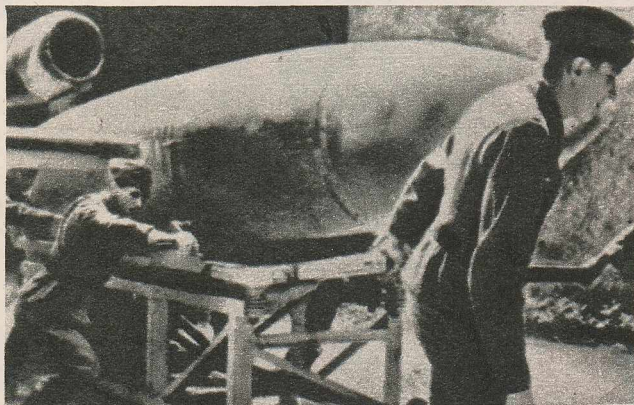
fel de muncă pentru a putea pătrunde acolo, și în câteva săptămîni ei au reușit să aștearnă pe hîrtie un plan amănunțit al bazei. Acest plan a fost imediat trimis în Suedia, și mai departe, la Londra. În același timp, prin alte «canale», prin agenții Intelligence Service-ului strecurat în lagărele de muncă naziste, au ajuns la Londra și alte informa-

ții și corpul de consilieri științifici ai lui Churchill. Expunerea lui Sandys a fost limpede și precisă: la Peenemünde se fabrică o bombă zburătoare care amenință Londra. Consilierii, în frunte cu profesorul Lindemann, au condiderat însă că este vorba de o cursă organizată de Goebbels. «Nu este cazul — au spus ei — să creăm degeaba o isterie în

buline de schi). Și toate erau orientate spre Londra! Se putea ușor deduce că acestea nu erau altceva decît rampe de lansare a bombei zburătoare.

«Operațiunea Crossbow» a fost deci reluată în preajma Crăciunului 1943. Aliații au lansat 1 300 bombe de mare calibru pe pistele de beton care se înmulțeau de-a lungul malu-

șurarea razboiului...» Pînă în martie 1945 au fost lansate deasupra capitalei engleze 11 300 proiectile zburătoare V-1, și 12 000 asupra orașelor belgiene eliberate de aliați în înaintarea lor. Dar V-1 s-a dovedit a fi o «armă minune» slabă. Zbura cu o viteză de 640 km pe oră și din această cauză devenea o pradă ușoară pentru avioanele de vînă-

O «bombă zburătoare» V-1 este dusă spre rampa de lansare.

Constance Babbington-Smith («Miss Peenemünde»).

ții: la Peenemünde se execută lucrări suspecte.

Generalii englezi însă nu aveau încredere în aceste informații, răsfoiau cu dispreț planurile desenate cu mijloace primitive. Pentru a-și convinge generalii că a sosit timpul de a interveni în mod energic, Sandys a trimis la 23 iunie 1943 în regiunea Mării Baltice două avioane «Spitfire» prevăzute cu aparate fotografice speciale. Avioanele s-au întors cu bine, dar fotografiile nu arătau nimic deosebit. Se părea că și bobinele fotografice vor lua calea rapoartelor, cînd prezența unui obiect ciudat a atras atenția unei tinere fete.

«MISS PEENEMÜNDE»

— Mister Sandys, spuse timid Miss Constance Babbington-Smith punînd pe biroul șefului său cîteva fotografii de mari proporții. Mister Sandys, aici se află un obiect minuscul în formă de «T». Pe baza experienței mele pot să afirm că avion nu poate să fie, nici bombă de mare greutate. Nu am idee despre ce ar putea fi vorba, dar mi se pare ceva neobișnuit, continuă Miss Babbington-Smith care, pentru această descoperire, a fost botezată mai tîrziu «Miss Peenemünde»...

Obiectul misterios în formă de «T» nu era altceva decît o rachetă combinată cu un avion fără pilot. Mai clar, un exemplar din V-1...

În aceeași seară, la Downing Street, la reședința primului ministru, a avut loc o conferință extraordinară a guvernului. Au fost de față ofițeri superiori ai armatei

jurul acestei probleme care ar sluji propagandei lui Goebbels.

Sandys a pus atunci pe masă ultimul său atu: fotografia obiectului în formă de «T». Churchill s-a lăsat convins. În aceeași seară ajunse la «Royal Air Force» ordinul: «Bombardați Peenemünde». Era începutul «Operațiunii Crossbow» (în limba engleză: «arbaletă»).

CURIOASELE PERECHI DE SCHIURI

La 17 iulie 1943 la ora unu și jumătate a pornit spre Peenemünde una din cele mai impunătoare formații de bombardiere britanice. Peste șase sute de avioane Lancaster cu patru motoare pilotate de englezi și canadieni au atacat în treizeci și unu de valuri succesive instalațiile secrete de pe insula Usedom. Apărarea antiaeriană germană a doborât patruzeci și unu de aparate, dar după plecarea avioanelor se părea că din Peenemünde nu a rămas decît praf și pulbere.

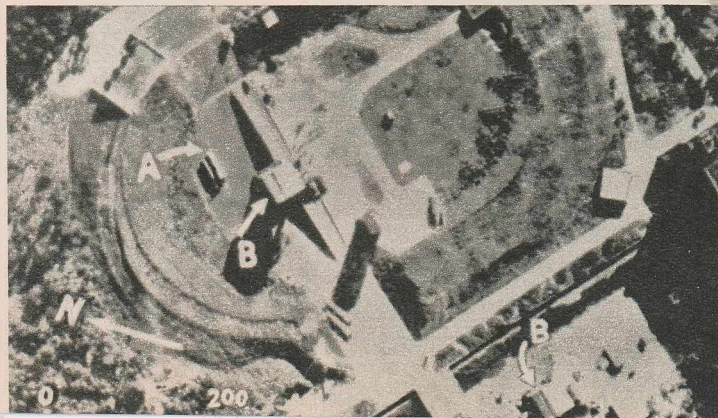
Cu toate acestea operațiunea nu a dat rezultatele scontate. Ca de altfel nici seria de bombardamente care, în cadrul «Operațiunii Crossbow», au vizat nu numai Peenemünde dar și alte numeroase localități unde naziștii dispersaseră uzinele și laboratoarele lor destinate fabricării rachetelor. Într-adevăr, la sfîrșitul verii 1943 de-a lungul coastelor franceze, în apropierea portului Cherbourg, apărură lungi piste de beton cu înfățișarea unor uriașe perechi de schiuri... Piloții englezi și americani care le bombardau le-au numit «ski sites» (tram-

toare britanice și pentru tunurile antiaeriene.

V-2 ȘI PARTIZANII DE PE BUG

Siliți de efectul distrugător al «Operațiunii Crossbow», naziștii au mutat o parte din terenurile lor de experiență din Peenemünde în sudul Poloniei, în satul Blizna, de unde au lansat un nou tip de rachetă. În mai 1944, probabil în urma sabotajului deținuților din lagărele de concentrare care lucrau la construirea rachetelor, un proiectil nu a explodat și a căzut în riul Bug. Partizanii polonezi operînd în această regiune se ciocniseră nu o dată cu grupurile SS care adunau resturile rachetelor explodate, dar de data aceasta partizanii au găsit

Această fotografie luată la 23 iunie 1943 de către un avion al serviciului de contraspionaj britanic reprezintă unul din centrele de experiențe de la Peenemünde. Obiectul însemnat cu litera A este faimoasa rachetă care a atras atenția lui «Miss Peenemünde».

Un «Lancaster» din cele 608 avioane de bombardament care au atacat Peenemünde la 17 iulie 1943. Cele trei cercuri sint terenurile de experimentare a rachetelor.

proiectilul, l-au împins în albia riului acoperindu-l cu nămol. Apoi, cînd echipele de cercetare naziste au renunțat să-l mai caute, l-au dezgropat, au demontat părțile sale cele mai importante și le-au trimis la Varșovia. «Aici — scrie M. Woiewodski într-un articol recent din revista «Zeit im Bild» — în condițiile conspirative cele mai stricte, savanți cu renume, în frunte cu prof. Janusz Groszkowski, și tehnicieni, aparținînd cu toții Rezistenței poloneze, au examinat și selecționat aceste mecanisme».

Un avion special trimis din Londra, care a aterizat pe un aerodrom păzit de partizani, a luat la bord pe trimisul Rezistenței poloneze, Jerzy Chmielewski, și în felul acesta la începutul lunii iunie 1944 piesele rachetei necunoscute au ajuns în mâinile aliaților.

La 13 iunie 1944, în apropierea micului sat suedez Gräsödal, țăranul Robert Gustafsson și fiul lui, Ivar, își lucrau în liniște ogoarele. Dar cînd ceasul din turla vechii biserici abia bătuse ora trei, pe cerul albastru apărură o lumină orbitoare, se auzi un bubuit infernal și un obiect strălucitor se prăvăli înfîngîndu-se adînc în pămînt. Poliția suedeză înconjură craterul oval de pe terenul lui Gustafsson și adună resturile misteriosului proiectil. Iată însă că agenții secreți germani ai Sicherheitsdienst-ului, care mișunau în Suedia neutră, au apărut a doua zi, la 14 iunie, au pătruns în sectorul interzis, au încărcat piesele într-un camion și au încercat să fugă, dar nu au reușit. În schimb, militarii suedezi au ambalat în lăzi rămășițele și le-au expediat în Anglia cu un avion militar american.

Peste cîteva zile, pe baza cercetărilor de laborator ale tuturor pieselor aduse din Polonia și Suedia, experții au raportat lui Churchill că Hitler dispunea de o armă puternică pentru a ataca insulele britanice. Misteriosul vehicul care explodase pe cerul Suediei nu era altceva decît noua rachetă V-2.

DUPĂ DOUĂZECI DE ANI...

Să ne oprim aici doar o clipă pentru a relata că împrejurările descoperirii armei-rachete nu au fost dezvăluite decît acum cîteva ani. Astfel, timp de peste două decenii, numele autorului «raportu-

lui de la Oslo» a fost tănuțit, fiind considerat poate «cel mai mare secret nedezvăluit al celui de-al doilea război mondial» — după afirmația lui Michel Bar-Zorah în cartea sa «Vinătoarea după savanții germani». Rolul partizanilor polonezi în legătură cu racheta căzută

Omul care — în Varșovia ocupată! — a examinat, din însărcinarea Rezistenței poloneze, mecanismul rachetei V-2 capturate de partizani: profesorul Janusz Groszkowski, azi președintele Academiei de științe a Poloniei. Operațiunea s-a desfășurat în condițiile celei mai stricte conspirativități.

în Bug a fost relatat de către M. Woiewodski în «Zeit im Bild» nr. 18 din 1967, iar modul cum V-2 a ajuns dintr-o «greșală tehnică» în Suedia a fost relevat de către Erwin Löwe, la 29 decembrie 1963, în ziarul vest-german «Bild am Sonntag» (deci abia după aproape 20 de ani autoritățile suedeze au permis martorilor să vorbească). Chiar Churchill amintește foarte discret în memoriile sale: «Știm ce ne așteaptă; deoarece primisem într-un mod ciudat părți din rachete V-2». Și există, probabil, încă multe întrebări la care un răspuns precis nu poate fi încă dat. Cum se întimplă adeseori cu evenimentele războiului secret...

Reluarea «Operațiunii Crossbow» nu a reușit să împiedice aruncarea în luptă a lui V-2. La 8 septembrie 1944 prima rachetă V-2 a

căzut deasupra Londrei, dovedind o înfrîntoare forță distructivă. V-2 nu era o «bombă zburătoare», ci o adevărată rachetă transportînd o tonă de explozivi și înaintînd cu viteză supersonică pe care avioanele de vînătoare din acea vreme nu o puteau atinge. Fiecare explozie semăna moarte și distrugere, transforma case și uneori o stradă întregă într-un morman de ruine! Această armă diabolică, îndreptată exclusiv împotriva obiectivelor civile, avea o singură sarcină: să distrugă case și să omoare oameni.

Nici jumătate din V-1 și V-2 lansate nu și-au atins ținta, dar numărul lor era totuși mare: pînă în martie 1945 naziștii au fabricat 10 800 de V-2, din care au explodat aproximativ 4 400. În total exploziile celor două «V»-uri s-au soldat în Anglia și în Belgia cu 13 000 morți și 39 000 răniți; au fost distruse peste 200 000 clădiri și avariate 1 000 000.

RACHETE PENTRU AMERICA?

În cel de-al treilea Reich toate eforturile se îndreptau spre construirea de noi și noi arme de distrugere. Agenții secreți ai aliaților raportau că la Peenemünde a fost ridicat «agregatul-10», înalt de 18 metri și cu o greutate de 87 tone. Era prima treaptă a rachetei A-9. Raza de acțiune a acestei rachete urma să fie 5 000-6 000 kilometri, greutatea încărcăturii de explozibil ajungînd la cîteva tone. «Profesorul Wernher von Braun și echipa sa continuau să lucreze zi și noapte la rachetele de tip A. La începutul anului 1944 ei au prezentat... proiectul unei rachete... care putea străbate cei 5 000 km care despart America de Germania» (Albert Ducrocq: «Arme secrete germane»). Prima încercare cu racheta A-9 a avut loc abia la 8 ianuarie 1945, un an după elaborarea proiectului, și a dat gres.

Cîteva cuvinte acum despre originea denumirii rachetelor «V». În februarie 1941 spicherul belgian al postului de radio englez B.B.C., Victor de Laveleye, a invitat «pe toți europenii antinaziști» să scrie pe ziduri litera «V», simbolizînd victoria aliaților. Această campanie a avut un efect agit de extraordinar încît Goebbels s-a văzut silit să «fure» pur și simplu acest simbol transformîndu-l în semnul victoriei germane. Rachetele lui Wernher von Braun purtau la început semnul «A». Goebbels însă a impus simbolul «V» și în domeniul rachetelor, spunînd că în acest caz el înseamnă «Vergeltung», adică «reprezalii» sau «războiul».

Așa s-au născut V-1 și V-2, apoi V-9 și V-10, acestea din urmă fiind — cel puțin în concepția proiectanților — rachete intercontinentale, conduse de un «pilot de sacrificiu», care aveau sarcina să ducă războiul pe continentul american.

„Sînt sigur — scrie în memoriile sale generalul Eisenhower, șeful suprem al armatelor aliate debarcate în Franța — că dacă germanii ar fi întrebuințat rachetele lor timp de șase luni și, mai ales, dacă ținta acestora nu ar fi fost Londra ci Portsmouth și Southampton (porturi britanice — n.r.), noi am fi fost nevoiți să anulăm «Operațiunea Overlord».

Debarcarea în Normandia («Operațiunea Overlord») a avut însă loc, și aliații în înaintarea lor au lichidat unul cite unul buncărele, «perechile de schiuri», rampele de lansare a rachetelor montate pe trenuri. Urletul «armelor minune» a amuțit. Blindatele sovietice apropiindu-se de Peenemünde, echipa de constructori ai rachetelor a fost nevoită să-și părăsească în grabă baza. Cel de-al treilea Reich pierduse războiul...

Ion ASZODY

tv

Prezențe și absențe

Ion Besoiu, omniprezentul Ion Besoiu, animatorul «Magazinului 111», al unei jumătăți din «Dialogul la distanță» și al altor emisiuni, a dispărut de parcă n-ar fi fost niciodată. Acum e la modă Șerban Cantacuzino. Și-l dispută emisiunile pentru tîneret, cele de muzică ușoară, spectacolele de varietăți... Regizorii care se întrec în a-i solicita serviciile dau dovadă de bun-gust, dar nu și de fantezie. E ceva nefiresc în frenezia cu care televiziunea devorează un actor după altul, alegînd în acest scop tineri talentați, cu farmec și prezență de spirit, cu maniere perfecte și cu un suris cuceritor. Să se fi epuizat atât de repede simpatia telespectatorilor pentru Ion Besoiu? Afară de Șerban Cantacuzino nu mai sînt și alți actori apti să aibă succes în rolul de prezentatori? Ar fi păcat ca supra-solicitarea lui actuală să fie urmată de un «fading» total, așa cum s-a întîmplat cu Besoiu. Servii în doze mai mici, fiecare dintre ei ar fi avut șanse sporite de a rezista vreme mai îndelungată.

În afară de acest caz-limită se pot da și alte exemple care denotă că televiziunea își recrutează colaboratorii-actori dintr-un număr prea redus de candidați posibili. Teatrul în studio, ecranizările «Magazinului 111», exemplificările dramatizate din emisiunile pentru tîneret, fac să se perinde în fața noastră mereu aceiași actori, în alte roluri. Numai Mircea Șeptilici și Radu Miron au deschis mai larg ușile studiului lor, în special atunci cînd personajele din dicționar n-au venit direct de pe scenele teatrelor bucureștene. Dat fiind prea binecunoscutul fenomen al subfolosirii unor artiști de talent, în timp ce alții nu mai izbutesc să facă față angajamentelor și aleargă de la o sală de spectacol la alta pentru a interpreta cele mai felurite roluri, televiziunea ar putea să contribuie la stabilirea unui echilibru mai judicios. Nu numai la Teatrul de estradă și la Operetă există actori comici. Oricît ne-ar fi de simpatici cei pe care-i vedem mereu, nu am vrea să uităm că alții, nu mai puțin talentați, apar extrem de rar sau nu apar niciodată pe micul ecran.

Dar dacă, în general, am dori mai multă variație, nu putem fi de acord cu sistemul absolut original de a încredința unul și același rol dintr-un serial ba unui actor, ba altuia. Cine e căpitanul Val-Virtej? Septimiu Sever sau Dem. Savu? Sînt alți de diferiți unul de altul ca statură, figură, mod de a se mișca, stil de joc, încît bieții copii cărora li se adresează serialul sînt total derutați. Dacă schimbările din echipaj — care și-a pierdut fără explicații, în decursul călătoriilor, o parte din membri — sînt oarecum acceptabile, repetata metamorfozare a căpitanului face parte dintr-o ordine absurdă a lucrurilor. De ce, în acest caz, să nu apară din cînd în cînd și Florin Scărlătescu ca Paganul sau Baronul sub chipul lui H. Nicolaide? «Evadatul» își modifică mereu identitatea, niciodată însă înfățișarea, deși ar fi mult mai îndreptățit s-o facă decît căpitanul Val-Virtej.

Cu regizorii problema se pune alt fel decît cu actorii. Ei sînt ai televiziunii, nu împrumutați, și își fac datoria — unii mai bine, alții mai puțin bine — după cum îi conduce planul de muncă general și inspirația proprie. (În această ordine de idei să notăm că «Magazinul 111» e mai interesant, mai original și mai viu atunci cînd regia îi aparține lui Titi Acs.) Ar fi însă de dorit ca printre colaboratorii televiziunii să fie incluși cel puțin cîteva dintre excelenții regizori ai teatrelor bucureștene. Prezența lui Sică Alexandrescu în «Magazinul 111» conferă autoritate și tinută rubricii amintirilor din teatru. Liviu Ciulei, Radu Penciulescu, Lucian Giurchescu și ceilalți fruntași ai direcției de scenă ar trebui să fie solicitați să contribuie la ridicarea nivelului discuțiilor despre arta teatrului și mai ales la îmbogățirea formulelor adoptate de «Studioul mic» și de celelalte variante ale teatrului televizat. Și regizorii de film (de la studioul «București», dar și de la studioul «Alexandru Sahia») ar fi în măsură să dea o binevenită mîna de ajutor televiziunii. Idei care se pierd pentru că nu pot fi realizate la scara platourilor lor și-ar găsi o admirabilă valorificare pe micul ecran. Experiența colaborării ar putea fi fructificată în ambele direcții.

Televiziunea ar trebui să privească dincolo de porțile sediului ei cu mai mult interes și cu mai puține prejudecăți.

Felicia ANTIP

flacăra VARIETĂȚI

AUTO- HIPNOTISM

◀ Domnul Martin St. Jones pretinde a fi «cel mai mare exponent al percepțiilor extrasenzoriale». Nici mai mult, nici mai puțin. Va să zică: vreți hipnotism? Pofțiți hipnotism! Doriți să luați legătura cu lumea cealaltă pe calea spiritismului? Domnul St. Jones e gata să intermedieze. Recent, «cel mai mare etc., etc.» a prezentat la Londra un număr nou: autohipnotizarea. Iată-l în transă, cu corpul inert, pus în stare de hipnoză prin propria-i voință.

Răutăcioșii spun însă că cele trei «argumente» cu minijupă care au susținut experiența au avut mai mult succes decât experiența însăși.

MIZIFUZ DACTILOGRAFĂ

O cheamă Mizifuz și aparține Mariei Tomas din orașul spaniol Jativa.

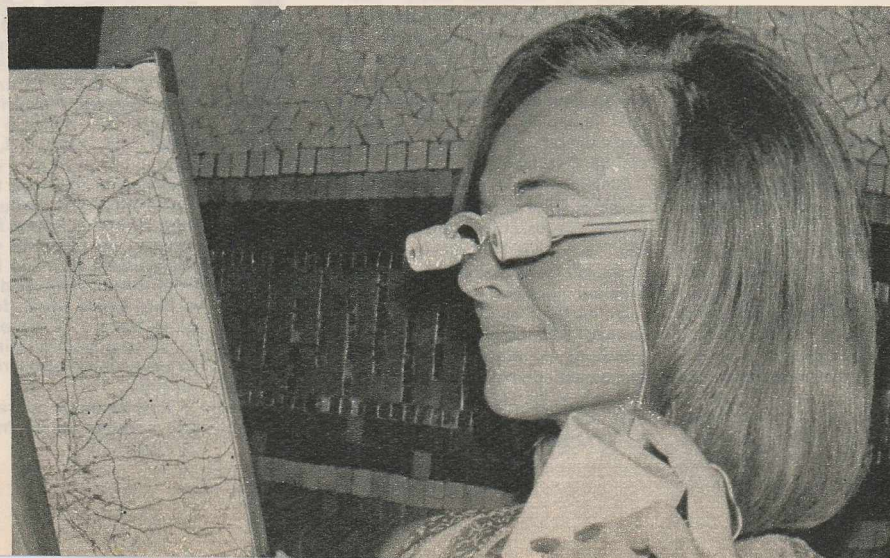
După cum vedeți aspiră la titlul de «prima pisică-dactilografă» din lume, în care scop se antrenează intens.

POTI CITI ȘI PE ÎNTUNERIC

Dotați cu două proiectoare minuscule a căror alimentare cu curent se face de la o pilă electrică de buzunar, acești ochelari cu un profil original sînt destinați cititului în timpul nopții.

Folosirea lor este indicată la domiciliu, în tren sau în automobil, pentru a nu deranja pe cei din preajma celui ce-i poartă. ▶

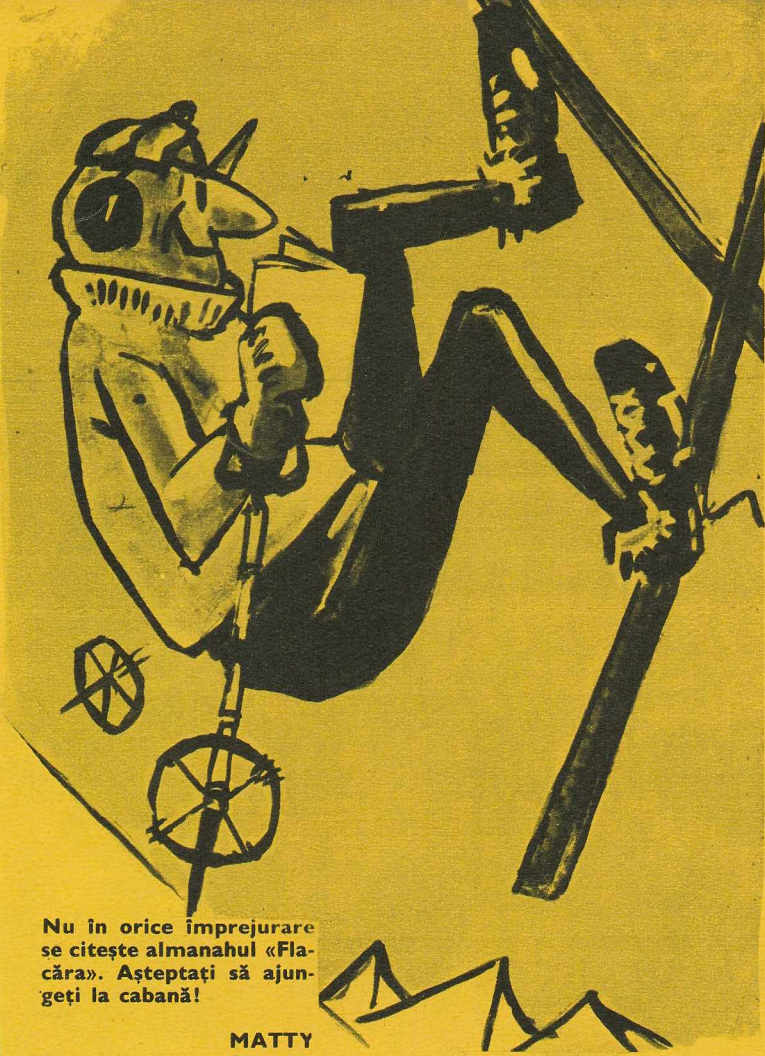

CALORIFER LA PURTĂTOR

◀ Acest scufundător își îmbracă obișnuitul său costum pentru activitatea subacvatică peste un combinezon compus dintr-o rețea fină și deasă de tubulețe din material plastic. Prin această rețea circulă apă de mare încălzită de către o sursă de radioizotopi (Plutoniu 238), care poate să mențină o temperatură ambiantă de 20° Celsius.

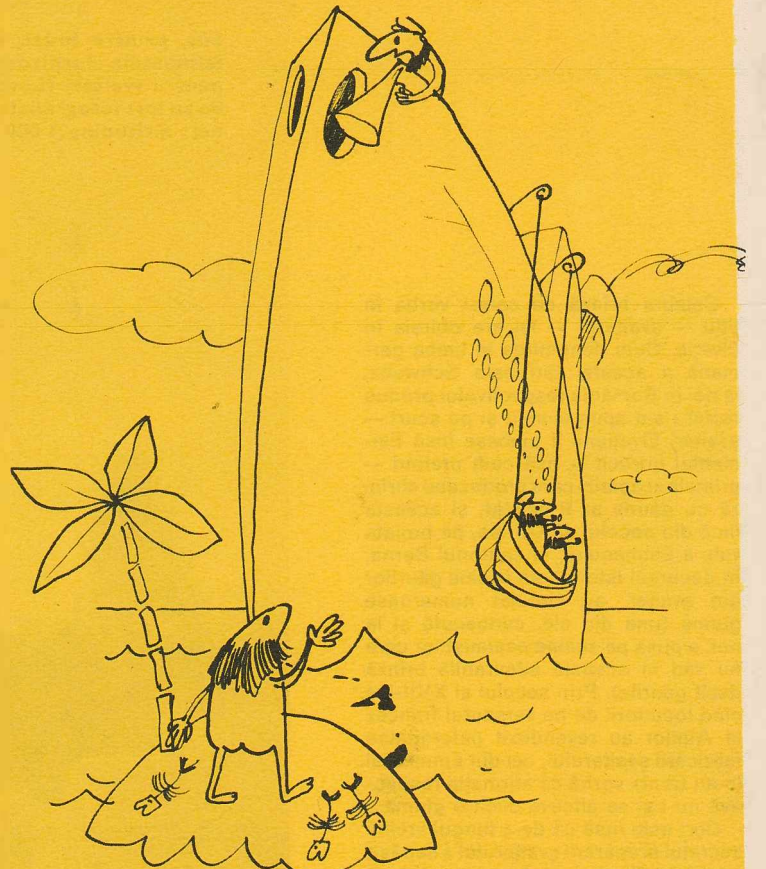
«Termosul» din aluminiu aflat în brațele scufundătorului reprezintă sursa radioizotopilor.

Nu în orice împrejurare se citește almanahul «Flacăra». Așteptați să ajungeți la cabană!

MATTY

— Îți trimitem o barcă!
— Nu vreau barcă! Vreau almanahul «Flacăra»!

V. OLAC

LA CAPRE NEGRE CU PLASA!

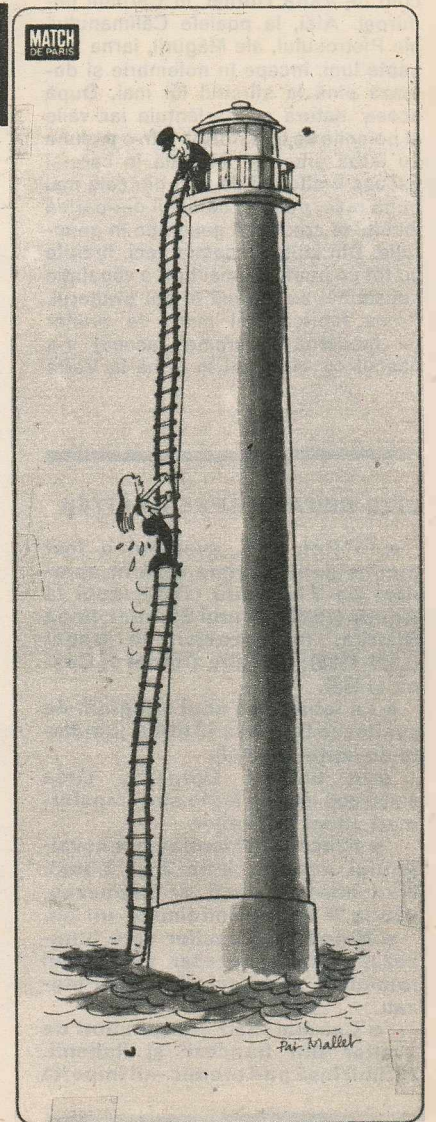
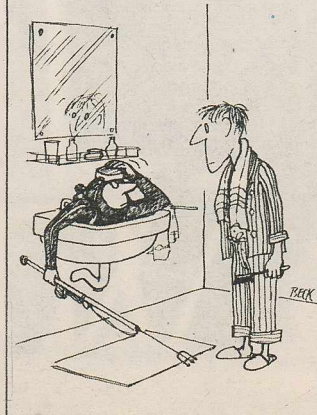
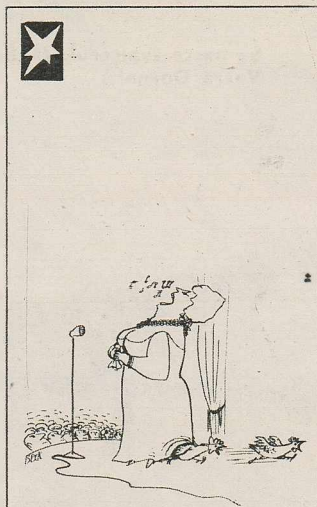
Un grup de specialiști ai Institutului de cercetări forestiere au elaborat o metodă de capturare a caprelor negre cu ajutorul unui sistem de plase din fibre de material plastic.

De curînd această metodă a fost aplicată în masivul Guțanul din Munții Bucegi, la punctul numit Băngăleasa, situat la 2 000 m altitudine. Numeroase capre negre au fost capturate fără a li se fi adus vreo vătămare, permițîndu-se astfel transportarea lor în alte regiuni montane unde această valoroasă specie este pe cale de dispariție.

De notat că, pentru a feri animalele de noi emoții, după ce au fost prinse li se administrează sedative, ceea ce ușurează și transportul ulterior dintr-o regiune într-alta.

UMOR de peste hotare

Sus, printre brazi; aici trăiesc faimoasele «furnizoare» de lapte pentru șvaițer. (Locul exact unde au fost fotografiate: Șaru Dornei; altitudine, 1 000 m.)

Celebra brînză de care-i vorba în titlu — șvaițerul — își are obirșia în Elveția. Cum denumirea în limba germană a acestei țări este Schweitz, la noi în România respectivului produs lactat i s-a spus simplu și pe scurt — șvaițer. Elvețienii îl numesc însă Emmental întrucît — așa cum pretind — primele «cășării» care produceau «brînză cu găuri» ar fi existat, și aceasta încă din secolul al XIII-lea, pe bogata vale a Emmenului, în cantonul Berna. În decursul istoriei, pe seama găurilor din șvaițer au circulat numeroase glume (una din ele, cunoscută și la noi, e pusă pe seama pesimiștilor care nu văd în această admirabilă brînză decît găurile). Prin secolul al XVII-lea, cînd locuitorii de pe versantul francez al Alpilor au revendicat paternitatea fabricării șvaițerului, cei din Emmental le-au trimis vorbă că afirmația respectivă nu-i și ea altceva decît o glumă...

Cert este însă că de-a lungul vremii secretul preparării șvaițerului a depășit granițele Elveției și faimoasa brînză a început să fie produsă și în alte țări, printre care ne numărăm și noi. Franța, de pildă (cu 48 000 tone anual), produce azi de patru ori mai mult șvaițer decît Elveția, iar Austria, Finlanda, Republica Federală a Germaniei sînt prezente pe piața mondială cu cantități apreciabile.

Patria șvaițerului românesc este dincolo de Vatra Dornei, în Carpații păduroși. Aici, la poalele Călimanului, ale Pietrosului, ale Măgurii, iarna ține șapte luni: începe în noiembrie și durează pînă la sfîrșitul lui mai. După aceea natura se dezlănțuie iar văile și poienile se transformă într-o pășune cu iarbă grasă și aromată în care-și găsesc hrana mii de vaci din cele mai bune rase, pe care oamenii din partea locului le cresc din generație în generație. Din laptele acestor vaci, hrănite cu tot ce poate da mai bun o vegetație subalpină, se fabrică la noi șvaițerul. Prima fabrică mai mare de șvaițer (și modernă la vremea aceea) s-a născut cu 14-15 ani în urmă la Vatra

Se naște șvaițerul. (Fabrica din Vatra Dornei.)

CÎTE CEVA DESPRE ȘVAIȚER

● În România, șvaițerul a fost produs pentru prima dată în apropiere de Timișoara (1923); apoi la Agnita (1925); în jurul Sibiului; lîngă Bistrița; la Bozovici, în Banat (1934-1935); la Vatra Dornei și Coșna (1938).

● La fabricarea unui kilogram de șvaițer se folosesc 12 litri și jumătate de lapte de vacă.

● În bazinul Dornelor, circa 9 000 000 litri de lapte sînt transformați anual în șvaițer.

● Procesul de fermentare a șvaițerului durează între 3 și 6 luni. Nu-i întrecut decît de parmezan, căruia îi trebuie minimum un an.

● Majoritatea vacilor care furnizează laptele necesar șvaițerului românesc sînt vaci din rasa Pingzau.

● Cei mai mari consumatori de șvaițer sînt francezii și italienii. Ultimii însă nu-l produc — îl importă.

Dornei, pe locul unei mici și vechi «svăitării». Fabrica funcționează din plin și este principalul nostru producător de șvaițer. Dar nu e singurul. În ultimii cîțiva ani a răsărit ca peste noapte o fabricuță (cu 4-5 lucrători) la Neagra Șarului, la o altitudine de aproape 1 000 de metri, altele la Podul Coșnii, la Ordoaia, la Panaci, la Poiana Stampei, la Șaru Dornei. Iar una e

leagă satele de oraș, drumuri neglijate de administrația locală, cum sînt cele care vin de la Corvinești, Matei, Rîmnicuști (rn. Bistrița) sau de la Ilva Mare și Lunca Ilvei (Năsăud).

Pînă acum cîțiva ani, mulți dintre consumatori de șvaițer de la noi nu știau că «regele brînzeturilor» se

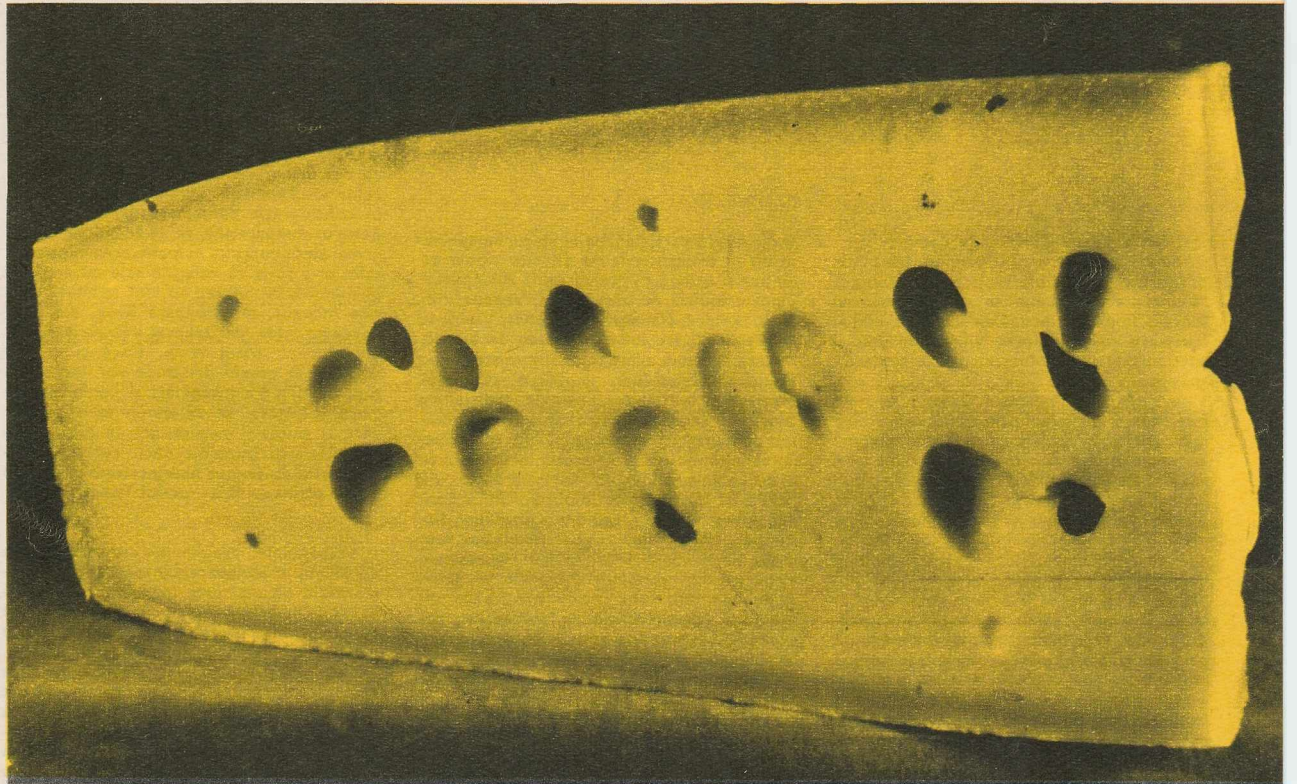
cît în afară de exigențele mereu în creștere ale consumatorilor interni șvaițerul trebuie să fie, din punct de vedere al calității, permanent competitiv pe piața mondială. Cum stau însă lucrurile? Un specialist în acest domeniu, dr. Mircea Albu, intervievat de noi, ne-a informat că pentru un șvaițer de calitate sînt necesare o serie de măsuri ce trebuie luate chiar acolo de unde pleacă materia primă — laptele. Producătorii noștri nu-l mulg și nu-l transportă întotdeauna în condiții optime pînă la punctul de colectare și nici nu au grijă de puritatea lui perfectă, ceea ce, și într-un caz și în altul, afesteează procesul normal de fermentare a viitorului șvaițer și, implicit, calitatea.

Ce-ar trebui făcut? În primul rînd — așa cum ni se spune — ar trebui afișate în toate grajdurile în care se află vaci producătoare de lapte pentru șvaițer indicații cu privire la îngrijirea vitelor. Apoi, sfaturi pentru îngrijirea vacilor, transmise părinților prin copiii care urmează la școlile din localitățile respective. Așa au procedat și elvețienii timp de două secole. Aceasta a contribuit la reputația brînzeturilor pe care le produc și, practic, la realizarea unor venituri importante...

Șvaițer

CU ȘI FĂRĂ GĂURI...

de F. URSEANU
fotografiile autorului

dincolo de munți, la Prundul Bîrgăului. La fel ca în Elveția, unde fiecare sat își are «brînzăria» lui, chiar dacă ea nu produce decît două sau trei roți de șvaițer pe zi. De ce așa? Fiindcă cel mai bun șvaițer — cum afirmă specialiștii — se naște numai atunci cînd drumul făcut de lapte, de la locul de mulgere la fabrică, este cit mai scurt. Transportat prea mult, el își pierde o serie de calități.

Cea mai modernă și mai mare fabrică de șvaițer de pe teritoriul țării noastre a intrat abia acum în funcțiune. Prima șarjă s-a dat acum cîteva zile. E vorba de fabrica de la Bistrița, a cărei capacitate de producție se va ridica anual, atunci cînd va funcționa din plin, la 1 000 de tone. Aproape de trei ori cit se consuma în România anului 1936. Spre această fabrică se vor canaliza zilnic peste 40 000 litri de lapte adus din satele din jurul Bistriței și ale Năsăudului. Prestigiul șvaițerului fabricat aici va depinde mult însă de felul cum se va efectua transportul laptelui de la producător la fabrică. E vorba desigur de drumurile care

fabrică la Vatra Dornei — ei credeau că vine din Elveția. Curiozitatea este însă alta: chiar elvețienii au cumpărat un vagon de șvaițer fabricat la Vatra Dornei. Azi la mesele multor italieni, belgieni, germani, austrieci nu lipsește cîte o felie de șvaițer produs în România. Iar în ceea ce privește consumul acestui soi de brînză la noi acasă s-a produs în ultima vreme o schimbare. Se consumă mai mult. Aceasta de cînd șvaițerul ajunge în magazine ambalat în pungi după sistemul «Cryovac» — sistem care are darul să evite uscarea. A mai contribuit ceva: distribuția brînzeturilor la unitățile comerciale se face acum direct de către unitățile producătoare (I.C.I.L.) și nu printr-o altă organizație comercială (I.C.R.A.). A dispărut astfel un intermediar la care produsul respectiv își făcea, desigur, stagiul...

Fără a fi pesimiști (ca în gluma pomenită mai sus), e necesar totuși să aruncăm o privire și spre găurile din șvaițer. «Regele brînzeturilor» ridică în momentul de față două probleme. Una din ele e legată de calitate, intru-

Altceva: cum se explică că principala zonă producătoare de șvaițer — bazinul Dornelor — dădea cu 30 de ani în urmă o cantitate dublă de lapte față de cît dă azi? Și aceasta în timp ce în restul țării producția de lapte e în continuă creștere. Oricît ne-am străduit, n-am putut obține un răspuns exact. Această stare de lucruri ar trebui însă examinată în mod științific pentru că laptele de munte (în special din zona subalpină) e un lapte deosebit de prețios. Nici o fabrică de șvaițer folosind acest lapte n-a lucrat pînă acum cu pierdere planificată sau neplanificată. Dimpotrivă, a realizat beneficii. Cele 6-7 fabricuțe răspîndite printre crestele Carpaților păduroși — așa cum ne-a împărtășit tovarășul Gh. Huiazi, inginerul șef al fabricii de șvaițer din Vatra Dornei — și-au amortizat toate investițiile în numai doi ani. Ceea ce dovedește, după cum e și firesc, că eliminînd o serie de racile vechi — ca cele pomenite mai sus — unul din produsele noastre tradiționale, laptele, ar putea să ne aducă și bani mai mulți, și reputație...

PARTICIPANȚI ACTIVI LA SCHIMBUL INTERNAȚIONAL DE VALORI MATERIALE

de Silviu PETRESCU

Cînd, vizitînd Camera de comerț, agricultură și artizanat din Niamey, i-am fost prezentat președintelui acesteia, Jacques Nignon, care deține în același timp și funcția de președinte și director general al societății cu participare mixtă (de stat și particulară) Copro-Niger, d-sa a exclamat spontan:

— Sinteți din România? Cunosc, țara dv. este bogată în țicși și exportă în același timp instalații de foraj. Aveți o industrie modernă care exportă și alte mașini și utilaje. Am văzut mostre ale produselor diferitelor ramuri ale industriei țării dv. la Tîrgul de la Leipzig, iar unele mașini și la Tîrgul din Paris, rămî-nînd cu o bună impresie despre calitatea lor.

Așadar, iată cum, într-o țară situată în inima Africii, aproape de izvoarele fluviului Niger, ni se vorbește de industria noastră, se fac aprecieri referitoare la calitatea produselor ei. Este contribuția de netăgăduit a prezentării produselor românești la tot mai multe tîrguri și expoziții internaționale — aceste mijloace eficiente de ilustrare a potențialului de participare a României contemporane la schimbul internațional de valori materiale, de oglindire și în același timp de punere în valoare la scară superioară a roadelor muncii harnice, creatoare, desfășurate de poporul nostru, sub îndrumarea înțeleaptă a partidului.

Pe măsura creșterii acumulărilor cantitative și calitative ale economiei noastre și ca expresie a politicii partidului nostru de dezvoltare a relațiilor comerciale și de cooperare cu toate țările, pe principiul strictei respectări a independenței și a suveranității naționale, neamestecului în afacerile interne și avantajelor reciproce, România participă an de an la un număr tot mai mare de tîrguri și expoziții internaționale.

Apropierea încheierii calendaristice a anului în curs prilejuiește un bilanț grăitor și în acest domeniu atât de important pentru sprijinirea dezvoltării relațiilor comerciale și de cooperare cu străinătatea: de la 9 în 1955 și 19 în 1960, numărul de participări ale României la tîrguri și expoziții internaționale a ajuns la 41 în 1966 și 52 în 1967.

Realizările de ordin cantitativ li se adaugă și o creștere continuă a calității participărilor, atât în sensul îmbunătățirii neîntrerupte a modalităților de prezentare, cât mai ales prin faptul că se adîncește an de an participarea la manifestările specializate.

Într-adevăr, cercetînd lista participărilor din acest an, constatăm pe lîngă prezența manifestărilor cu caracter general (expoziții generale de mărfuri) ca cele de la Tripoli, Poznan, Barcelona, Zagreb, Izmir, Salonic, Utrecht, Tokyo, Bari, Plovdiv, numeroase participări la tîrguri specializate pe diferite ramuri de produse. Astfel sînt de menționat

între altele participările la tîrgurile specializate în prezentarea de diferite tipuri de mașini și utilaje, ca acelea de la Budapesta, Leipzig (ediția de primăvară), Verona, Milano, Londra, Hanovra, Bruxelles, Viena, la cele specializate în prezentarea de bunuri de larg consum, alimentare și industriale — München, Frankfurt, expoziția «Căminul ideal» de la Londra, Leipzig (ediția de toamnă), Sydney, Copenhaga, Paris (Salonul alimentar), Göteborg, Gand, Moscova, — cele specializate în prezentarea de mobilă și alte produse din lemn, ca acelea de la Paris (Salonul de mobilă), München, Frankfurt pe Main, Londra, Göteborg, Leningrad, Klagenfurt, Lyon, Bruxelles etc.

De asemenea, în 1967 au fost organizate expoziții cu vînzare la marele magazin «Louvre» din Paris, unde produsele alimentare, băcurile, mobila, confecțiile, covoarele și produsele artizanale prezentate au înregistrat un deosebit succes.

S-a extins de asemenea organizarea de expoziții proprii cu caracter permanent pentru prezentarea de produse industriale — în prezent asemenea expoziții funcționînd la Teheran, Accra, Karaci și Beirut.

Listele de expozite prezentate la tîrgurile și expozițiile internaționale din 1967 arată că ponderea principală în prezentările respective au avut-o produsele industriei constructoare de mașini, urmate de cele ale industriei chimice, de prelucrare a lemnului, industriei materialelor de construcție și bunurilor de consum, ceea ce corespunde posibilităților curente și perspectivelor de structură ale exportului nostru, intereselor comerțului exterior românesc.

Rezultatele comerciale obținute, concretizate în încheierea de contracte de export pentru valori importante, reprezintă ele însele cel mai grăitor certificat de calitate acordat produselor românești de export. Certificate de calitate, nu mai puțin semnificative, le reprezintă și distincțiile acordate calității unor participări românești ca de pildă la Bruxelles (unde pavilionul românesc a obținut Marele premiu de onoare), Barcelona (unde pavilionului românesc i s-a conferit premiul III) sau chiar calității unor produse, ca de exemplu instalația de foraj F-200 careia i s-a acordat anul acesta medalia de aur la Leipzig.

Mijloc de sprijinire a exportului și de dezvoltare continuă a relațiilor economice cu străinătatea, participările românești la tîrgurile și expozițiile internaționale prilejuiesc totodată un valoros schimb de experiență și informații tehnico-stiințifice, oglîndind în același timp roadele muncii avîntate a poporului nostru, doriința sa de colaborare activă în marele concert al națiunilor lumii.

marginalii

Nu demult s-a aflat, ca urmare a unui schimb de amabilități cu totul ieșit din comun la o manifestare oficială, că relațiile dintre unul din magnații presei britanice, Roy Thomson, și ministrul de externe, George Brown, trec printr-o perioadă deosebit de dificilă. S-a ajuns pînă acolo încît Brown i-a spus lui Thomson «să-și țină gura» iar Thomson lui Brown — «halal ministru de externe», sau cam așa ceva. Zilele trecute ziarul «Times», stăpînit de Thomson, a publicat o conferință ținută de celălalt magnat al presei, concurrentul lui Roy, Cecil King, președintele lui «International Publishing Corporation», despre «relațiile lui Churchill cu presa». Lucrurile sînt luate de departe. Se arată că Churchill, nemulțumit de unele critici apărute în ziarele lui Cecil King, i-a scris acestuia, acuzînd-l că asemenea articole reprezintă «modul cel mai eficient de a încuraja coloana a cincea». Acuzatie asemănătoare cu cea formulată de Brown împotriva ziarului lui Thomson. Dar «Times» nu a luat în considerație conferința lui King numai pentru comparațiile ce le-ar putea stîrni, ci mai ales pentru că în încheierea expunerii sale el a spus că relațiile sale cu actualul prim-ministru englez nu sînt tocmai bune. «La început, menționează King, ele erau oarecum calde, dar treptat s-au răcit. Acum ele sînt cu totul reci». Dacă și ceilalți magnați ai presei britanice vor începe să publice diverse însemnări și conferințe în ziarul «Times», se va ajunge la o coaliție care ar putea fi considerată un cabinet de opoziție mai puternic decît cel conservator, avînd în frunte bineînțeles pe cel care a tras prima salvă — lordul Thomson.

Ambasadele occidentale din Washington au primit o scrisoare din partea Departamentului de stat prin care li se anunță că, în caz de nevoie, pentru comunicări urgente cu guvernele lor, pot folosi serviciile de comunicații speciale ale Departamentului. «Washington Post» relatează că scrisoarea a produs un puternic și unanim... hohot de ris. Un diplomat a spus: «Noi știm că sîntem spionați, dar să ni se ceară să colaborăm la această afacere ni se pare cel puțin indecent». Alt diplomat a exclamat: «Cum pot să fiu atît de prost încît să-i informez cînd am de făcut o comunicare importantă? Cum pot fi ei atît de proști încît să creadă că am putea face asta? Un aliat mai mucalit a propus: «Nimic mai simplu. Să acceptăm oferta și să transmitem, prin facilitățile Departamentului de stat, informații false sau critici la adresa politicii americane pe care nu îndrăznim să le lansăm în față».

S-a scris mult și se va scrie despre operația de transplantare a inimii înfăptuită la Capetown. Dar sînt și fapte care deși n-au legătură directă cu operația merită să fie consemnate. De pildă, întimplarea că doamna Washkansky, soția celui operat, s-a aflat întîmplător de față la accidentul care a ucis-o pe Denise Darvall, posesoarea anterioară a actualei inimi a operatului din Capetown. «Evident — declară doamna Washkansky — în acel moment nu mi-am dat seama în ce măsură evenimentul la care asistam va afecta viața mea și a soțului meu». De cîte ori în viață nu asistăm la întîmplări care afectează profund viața noastră fără ca pe moment să sesizăm acest lucru! De fapt, cele petrecute la Capetown arată că în realitățile contemporane poți citeodată găsi o asemenea înlăunțuire a evenimentelor cum nici cel mai ingenios autor dramatic nu ar îndrăzni să le imagineze.

Nicolae URECHE

gestul senatorului

Eugene McCarthy, senator care propovăduiește consecvent moderația în problemele internaționale și care în trecut n-a manifestat veleități pentru funcțiile înalte de la Washington, și-a anunțat decizia sa de a intra în bătaia electorală pentru Casa Albă. Candidatura senatorului de Minnesota a fost primită în unele cercuri cu o doză apreciabilă de scepticism. I se reproșează ponderatului McCarthy că s-a lansat într-o cursă în care, chiar de la start, șansele îi sînt mai reduse decît ale adversarului său — președintele Johnson. Cei care îl cunosc pe senator afirmă însă că el nu este omul iluziilor, nu clădește castele pe nisipul visurilor. Riscul pe care și l-a asumat înfruntîndu-l pe Johnson în alegerile preliminare din primăvară (în patru state: Wisconsin, Nebraska, Oregon și California) este considerabil, dar senatorul are convingerea că opiniile sale (în dezacord cu administrația în controversata problemă vietnameză) vor deveni un punct de raliere pentru toți nemulțumiții din partidul democrat, pentru toți acei care doresc o revizuire a actualei politici americane. Ideea aceasta o reține și «New York Times»: «Hotărîrea lui McCarthy dă posibilitatea celor aflați în dezacord cu politica administrației în Vietnam să găsească o țale de exprimare a convingerilor lor». La Casa Albă inițiativa lui McCarthy a produs nu numai iritare, ci și o anumită neliniște deoarece, cum semnala corespondentul agenției «France Presse», există temerea că neașteptata candidatură ar putea servi drept «paravan» pentru Robert Kennedy, mai exact, ar

ATAAC LA DOLAR

de Silviu BRUCAN

defrișa terenul pentru a facilita intrarea în scenă a fratelui defunctului președinte. Robert Kennedy a anunțat că în 1968 nu va lua parte la disputa pentru Casa Albă (rezervându-și forțele pentru 1972). Dar dacă alegerile din 1968 vor aduce la Casa Albă un republican, șansele sale de reușită în 1972 vor fi mai limitate, iar 1976 este prea departe...

Deocamdată, președintele Johnson se mărginește să consulte sinteza sondajelor efectuate periodic, sondaje care seamănă cu un balanșoar: cota popularității coboară și urcă în funcție de evenimente. Oricum, multe depind și de clarificările din partidul republican. Rockefeller ar fi un candidat care ar face pe mulți democrați să ezite în

momentul votului. Dar la republicani stabilirea candidaturii pare chiar mai complicată decât la adversarii lor.

Gestul lui McCarthy, intervenit într-un moment în care se accentuează «texasizarea» echipei de la Casa Albă, înseamnă mai mult decât un avertisment. Mulți comentatori sînt de părere că anul ce vine poate aduce în viața politică americană destule elemente imprezvizibile. Mizează McCarthy pe ele?

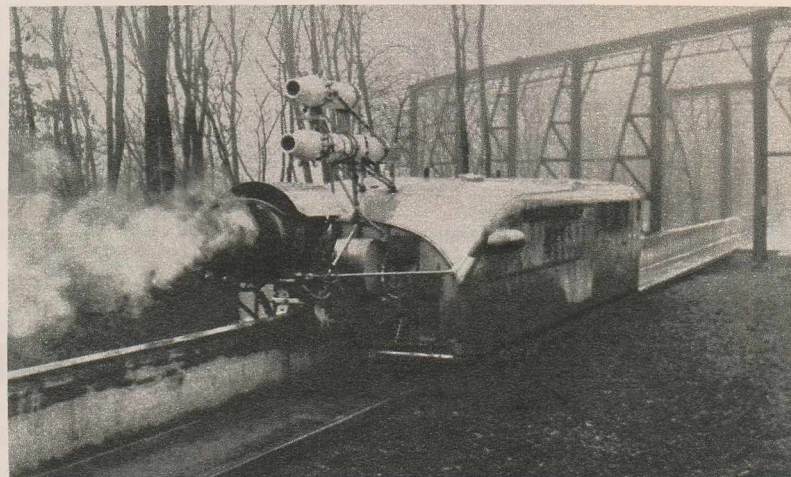
Să notăm, oricum, cele scrise de «Washington Post»: «Senatorul McCarthy se poate dovedi un candidat mult mai serios decât se crede».

M. RAMURĂ

lata-l pe «celebru pacient» Louis Washkansky, în vîrstă de 55 de ani, în patul său de la spitalul «Groote Schuur» din Capetown, la 24 ore după reușita științifică fără precedent pe care a constituit-o operația, realizată de o echipă de medici condusă de prof. C.N. Bernard, prin care i-a fost transplantată inima unei tinere de 24 de ani, Denise Darvall, ce a încetat din viață în urma unui accident.

345 km pe oră — recordul mondial al unor vehicule pe șine — a atins «aerotrenul» realizat de inginerul francez Jean Bertin, în cursul recente sale experimentări pe o «pistă» lungă de 6 km și constituită dintr-o șină de beton, în formă de T întors, construită la Gometz în regiunea pariziană. Acest viitor mijloc de locomoție este propulsat de un reactor și o rachetă ajutătoare.

O imagine dramatică ilustrînd pierderile grele suferite de trupele americane și saigoneze în cursul luptelor violente desfășurate de mai bine de o lună în regiunea platourilor înalte din Vietnamul de sud: soldați americani sosiți ca întăriri la cota 875 din Dak To, după luptele înverșunate date aici cu unități ale Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, pășesc pe lângă zecile de cadavre ale camarazilor lor. Ceea ce se petrece în Vietnamul de sud constituie un prilej de reflecție pentru cele mai diferite cercuri ale opiniei publice din S.U.A. Iată, de pildă, ce scria cunoscutul comentator Walter Lippmann într-un recent articol publicat în «New York Post» și intitulat semnificativ «De ce nu putem reperta victoria în Vietnam»: «Statele Unite se află într-un război care se deosebește esențial de tot ce s-a prevăzut la academiile militare din West Point și Anapolis. Principala concluzie a războiului din Vietnam ar putea fi, la urma urmelor, demonstrarea faptului că o putere militară dintre cele mai puternice nu-și poate impune voința unui popor».

La începutul lunii decembrie, sesiunea Consiliului ministerial anual al O.E.C.D. (Organizația pentru colaborare economică și dezvoltare) s-a încheiat printr-un conflict care a întîrziat multe ore redactarea comunicatului final. În această organizație care cuprinde 18 țări vest-europene, S.U.A., Canada și Japonia, litigiul s-a declarat în jurul proiectului cu privire la reîntoarcerea la echilibrul balanței de plăți. În numele țărilor excedentare, reprezentantul francez a cerut S.U.A. și Angliei să-și reglementeze singure deficitul balanței de plăți. Țările deficitare (S.U.A. și Anglia) au ripostat; reprezentantul american Rostow a susținut că țările vest-europene au datoria de a deschide larg piețele lor produselor americane, ajutînd astfel S.U.A. să-și restabilească echilibrul balanței de plăți. De data aceasta fiind vorba nu de probleme politice generale ci de tarife vamale, contingente de mărfuri și devize, ceilalți reprezentanți vest-europeni n-au mai lăsat ca Franța să susțină singură atacul împotriva hegemoniei americane. Reprezentantul belgian i s-a raliat și, cu multă prudență, și reprezentantul vest-german. Pînă la urmă s-a adoptat unul din acele comunicate suficient de vagi pentru a fi acceptabile tuturor, notîndu-se doar manifestarea unor «opinii divergente» fără nici o indicație de paternitate.

Piața vest-europeană este într-adevăr esențială pentru exporturile americane și sub raportul devizelor pe care le procură. În 1964, înainte de a se aplica restricțiile vamale ale Pieței comune, față de țările terțe, această piață reprezenta 57% din totalul cheltuielilor americane de transport în străinătate, 50% din totalul cheltuielilor cu întreținerea trupelor în străinătate, 35% din cheltuielile turistice, principala piață de export pentru mașinile industriale americane și 40% din exporturile agricole ale S.U.A.

Pătrunderea pe ușa din dos a monopolurilor americane care au acaparat în ultimii ani puternice poziții în economia țărilor vest-europene nu ajută la echilibrarea balanței de plăți a S.U.A. pentru că investițiile de capital sînt deocamdată mai masive decât profiturile pe care reușesc să le extragă din aceste țări.

Văzută însă de dincoace de ocean, problema are cu totul alt aspect. În recenta sa conferință de presă președintele De Gaulle a arătat că penetrația americană în economia franceză «ține în mare parte nu atît de superioritatea organică a Statelor Unite, cît de inflația de dolari pe care îi exportă în alte țări sub paravanul lui Gold Exchange Standard». El a făcut un calcul din care reiese că totalul deficitelor anuale ale balanțelor de plăți americane de opt ani încoace reprezintă exact totalul investițiilor americane în țările din Europa occidentală. «Evident — a continuat președintele Franței — aici există un element exterior, artificial, unilateral, care apasă asupra patrimoniului nostru național, și se știe că Franța dorește să se pună capăt acestui abuz».

Gold Exchange Standard, pe care se bazează sistemul monetar capitalist mondial, funcționează prin folosirea dolarului (și, în mod accesoriu, a lirei sterline, dacă-i mai dă mîna cuiva acum) în locul aurului, ca monedă de rezervă și etalon mondial. Aceasta creează Statelor Unite un avantaj extraordinar asupra celorlalte țări capitaliste, deoarece îi permite să aibă în permanență o balanță deficitară de plăți, soldul negativ fiind acoperit în dolari moneda națională. Într-adevăr, în toți anii acestui deceniu, în condițiile boom-ului prelungit al economiei S.U.A. au înregistrat în balanța de plăți deficite care s-au ridicat pînă la 2 miliarde dolari și chiar mai mult. Anul acesta, de asemenea, datorită cheltuielilor uriașe reclamate de războiul din Vietnam,

deficitul se anunță la circa 2 miliarde dolari. Nici o altă țară nu și-ar fi putut menține poziția monedei naționale în asemenea condiții — și cazul Angliei, care n-a atins nici pe departe asemenea deficite în balanța de plăți, este elocvent.

De aceea se deschide între țările imperiale un nou front în care bătălia va fi inversată și dusă cu arme mai mult sau mai puțin secrete. Un comunicat oficial publicat la Paris arată că la 30 noiembrie 1967 rezervele publice de aur și de devize convertibile ale Franței se ridică la peste 6 miliarde dolari. Se poate ușor imagina — scrie «Le Monde» — ce efect ar avea în circumstanțele actuale, adică după lovitura pe care a suferit-o dolarul prin devalorizarea lirei sterline, o hotărîre a Franței de a cere Trezoreriei S.U.A. convertirea în aur a unei părți din această rezervă. Se știe că rezervele de aur americane s-au subțiat considerabil ajungînd la circa 13 miliarde dolari, iar totalul rezervelor de dolari deținute în prezent de țările vest-europene depășește această valoare. Este drept că, în caz de forță majoră, Trezoreria S.U.A. poate recurge la ajutorul băncilor particulare, dar o asemenea operație ar impune desigur devalorizarea dolarului și o dată cu aceasta prăbușirea sistemului G.E.S. Este evident că chiar și reprezentanții francezi caută să evite asemenea apocalips monetar, ale cărui consecințe nu pot fi întru totul previzibile.

La Rio de Janeiro, toamna aceasta, s-a ajuns în cadrul Fondului Monetar Internațional la un compromis, un fel de armistițiu în timpul căruia taberele își consolidează pozițiile în vederea viitoarei confruntări.

Pentru politica de expansiune mondială a S.U.A., legată de enorme cheltuieli economice și politice, sistemul G.E.S. este un instrument indispensabil, în timp ce pentru țările vest-europene înlăturarea acestui sistem privilegiate devine o chestiune vitală.

Franța susține principiul restabilirii sistemului monetar internațional pe bază de aur, fără ca vreo monedă națională să funcționeze ca rezervă și etalon. Chiar și «Washington Post», după ce arată că lucrul cel mai enervant în declarațiile lui De Gaulle este că are în anumite privințe dreptate, scrie: «Cînd el spune că dolarul american este vulnerabil și că poate suferi soarta lirei sterline dacă S.U.A. continuă politica lor economică și fiscală, el se bazează pe experiența istorică și nu este lipsit de bun-simț. Dacă vom continua să cheltuiem banii... și dolarul american își va pierde valoarea».

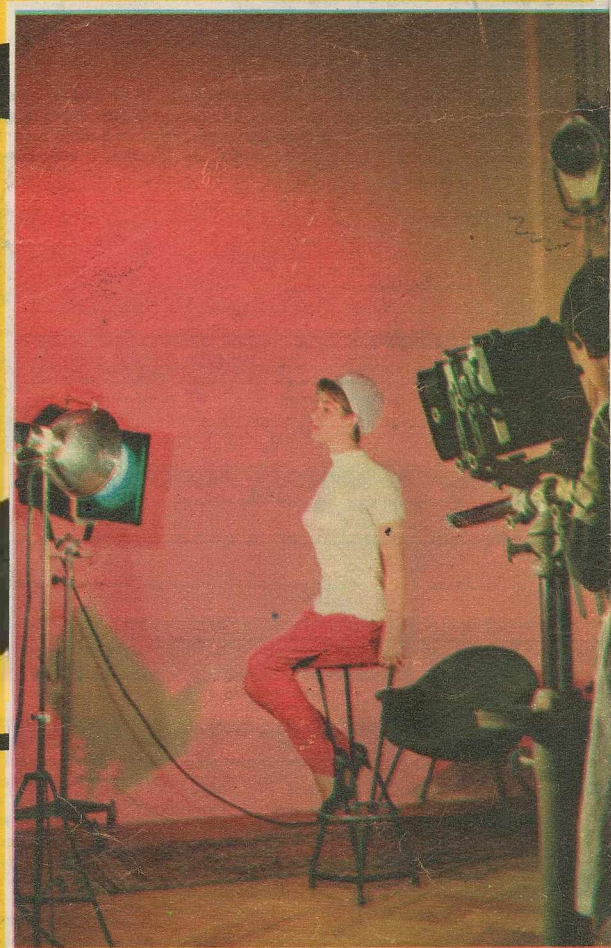
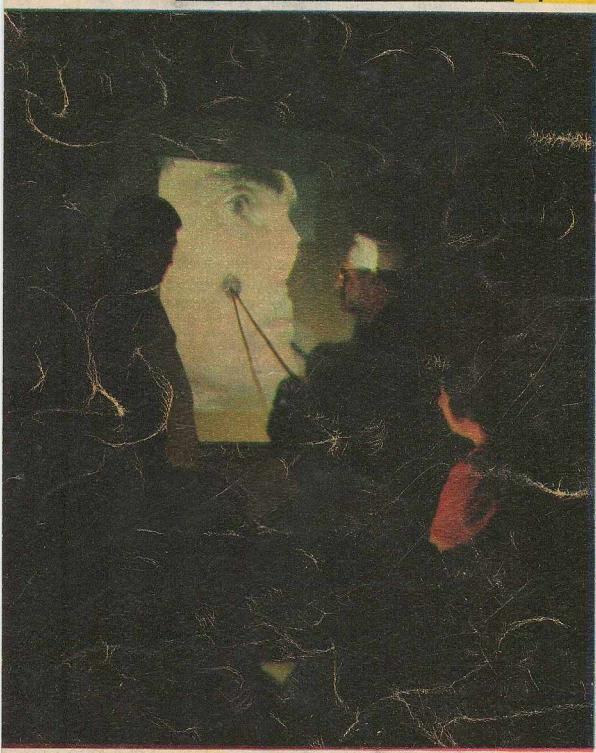
Pe de altă parte, ziarele americane reiau obiecția principală față de revenirea la etalonul aur și anume că în timp ce comerțul mondial între 1956 și 1966 s-a dublat, rezervele de aur n-au crescut decît cu 13,6%. De aici se trage concluzia că etalonul aur ar restrînge volumul schimburilor comerciale și financiare. Avocații etalonului aur răspund la aceasta că se pot crea foarte bine lichidități suplimentare, de genul celor care au fost aprobate la Rio.

Oricum, factorul financiar începe să capete o dimensiune extrem de serioasă în politica S.U.A. Dolarul a fost din totdeauna un important instrument al politicii americane. În secolul trecut președintele Taft definea «Dollar diplomacy» ca «politica substituirii gloanțelor prin dolari». De fapt, istoria a demonstrat că cele două noțiuni merg perfect împreună iar uneori substituirea este inversă. Amploarea cheltuielilor impuse de escaladarea războiului în Vietnam a împins dolarul într-o zonă de primejdii și nesiguranță. Cu o balanță de plăți deficitară, dublată de un deficit bugetar care se anunță enorm și care dă pînteni inflației, nici chiar o țară atît de bogată ca S.U.A. nu se poate descurca ușor. Mai ales că atacul la dolar este declanșat.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

OR WO FILM

VEB FILMFABRIK WOLFEN

In toate domeniile producției și cercetării științifice sînt tot mai utilizate procedeele fotografice.

Obțineți rezultate excepționale folosind materiale pentru fotografiat ORWO, produse ale fabricii cu renume mondial VEB FILMFABRIK WOLFEN.

Calitatea superioară și gama variată a produselor ORWO asigură o uimitoare multilateralitate a efectelor fotografice.

PUBLICOM